บทที่ 4

ศิลปะการใช้ภาษาในการถ่ายทอด
วรรณกรรมข้ามวัฒนธรรมของเสฐียรโกเศศ

อาหรับนิทานเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาและเรื่องราวที่ใช้ฉากในดินแดนอาหรับ จึงทำให้เนื้อเรื่องเต็มไปด้วยเรื่องราวที่แปลกใหม่สำหรับสังคมไทย ทั้งในลักษณะของการดำเนินชีวิตของตัวละคร คติแนวคิดความเชื่อในศาสนาอิสลาม และลักษณะทางวัฒนธรรมอาหรับที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมไทย ในการถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม เสฐียรโกเศศได้ใช้ความสามารถในการถ่ายทอดสิ่งแปลกใหม่ที่ผู้อ่านไม่คุ้นเคย ให้ผู้อ่านยอมรับและรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับเนื้อเรื่องของนิทานได้ แม้ว่าในนิทานจะเต็มไปด้วยความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ด้วยอัจฉริยภาพของเสฐียรโกเศศ ท่านได้สอดแทรกความรู้ความเข้าใจให้ผู้อ่านได้รับทราบเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหรับมากขึ้น ส่งผลให้ความแปลกใหม่ต่างๆ เหล่านี้เป็นสีสันที่ทำให้อาหรับนิทานของท่านมีความน่าสนใจในความรู้สึกของผู้อ่าน นับเป็นศิลปะการใช้ภาษาที่ไม่เพียงแต่จะมุ่งสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินของนิทานเท่านั้น หากยังทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรมได้โดยง่ายอีกด้วย

หากจะกล่าวถึงศิลปะการใช้ภาษาของเสฐียรโกเศศในการถ่ายทอดอาหรับนิทาน อาจพิจารณาได้ในหลายประเด็น เมื่อเปรียบเทียบอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศกับฉบับภาษาอังกฤษที่เป็นต้นเรื่องทั้ง 4 เรื่อง จะพบว่าเสฐียรโกเศศมิได้ถ่ายทอดความตรงตามต้นฉบับภาษาอังกฤษโดยตลอด หากท่านได้พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะค่านิยมของสังคมไทย โดยเพิ่มเติมเนื้อหาอธิบายประเด็นที่ผู้อ่านไม่คุ้นเคย ละข้อความในบางประเด็นที่เห็นว่าอาจทำให้ความเพลิดเพลินของผู้อ่านลดลง ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 ด้วยความสามารถทางการใช้ภาษาของท่าน จึงทำให้ผลงานแปลของเสฐียรโกเศศมีความใกล้เคียงกับงานเขียนของท่านเอง จนอาจดูเหมือนอาหรับนิทานเป็นนิทานที่เสฐียรโกเศศสร้างขึ้นโดยแทรกคติต่างประเทศลงไปในเนื้อหา เพราะภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดอาหรับนิทานมีความใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในการแต่งวรรณกรรมไทย ห่างไกลจากลักษณะวรรณกรรมแปลมากทีเดียว

ศิลปะการใช้ภาษาในการถ่ายทอดอาหรับนิทานฉบับภาษาไทยจากฉบับภาษาอังกฤษอาจพิจารณาได้จากประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ ลักษณะการใช้คำประพันธ์ ลักษณะการใช้โวหาร ลักษณะการใช้สรรพนาม ลักษณะการถ่ายทอดคำศัพท์ ลักษณะการตั้งชื่อนิทาน และลักษณะการถ่ายเสียงชื่อภาษาต่างประเทศ จากการศึกษาตามประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ย่อมทำให้เห็นถึงความพยายามของเสฐียรโกเศศที่จะถ่ายทอดเรื่องราวที่มีเนื้อหาแตกต่างไปจากที่ผู้อ่านชาวไทยคุ้นเคย

ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจง่ายและเพลิดเพลินไปกับความสนุกสนานและแปลกใหม่ของเนื้อหา โดยอาจลืมไปว่ากำลังสัมผัสกับผลงานแปลจากฉบับภาษาอังกฤษ

4.1 ลักษณะการใช้คำประพันธ์

ในอาหรับนิทานทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะมีการแทรกคำประพันธ์ร้อยกรองอยู่ในเนื้อหาเสมอๆ โดยเฉพาะในเรื่อง**อาหรับราตรี** เมื่อมีการถ่ายทอดอาหรับนิทานเป็นภาษาไทย โดยมากแล้วเสฐียรโกเศศจะสรุปความจากบทร้อยกรองมาเขียนเป็นข้อความร้อยแก้ว แต่ในบางครั้งเสฐียรโกเศศก็ได้ถ่ายทอดความบทร้อยกรองเหล่านั้นมาเป็นภาษาไทย โดยคงลักษณะของความเป็นบทร้อยกรองไว้เช่นเดิม เสฐียรโกเศศเลือกใช้ฉันทลักษณ์ตามแต่ความเหมาะสม ลักษณะเช่นนี้จะพบได้บ่อยในอาหรับนิทานของท่าน ทั้งนี้ ในการแปลบทร้อยกรองอาจสังเกตได้ว่าคำประพันธ์ร้อยกรองใดที่ในฉบับภาษาอังกฤษใช้ในการดำเนินเนื้อหา โดยมากแล้วเสฐียรโกเศศจะสรุปความข้อความเหล่านั้นมาเป็นร้อยแก้วสั้นๆ ที่ได้ใจความครบถ้วน ดังเช่น

การพรรณนาความงามของตัวละครหญิง ในเรื่อง**อาหรับราตรี** ในตอนที่นางงามที่ยักษ์เก็บไว้ในผอบปรากฏตัวออกมา ในฉบับภาษาอังกฤษได้พรรณนาความงามของนางโดยยกถ้อยคำที่กวี Utayyah กล่าวไว้แทนการใช้ถ้อยคำร้อยแก้ว ชมโฉมนาง ในฉบับภาษาอังกฤษว่า

> She rose like the morn as she shone through the night * And she gilded the grove with her gracious sight:
>
> From her radiance the sun taketh increase when * She unveileth and shameth the moonshine bright.
>
> Bow down all beings between her hands * As she showeth charms with her veil undight.
>
> And she floodeth cities with torrent tears * When she flasheth her look of leven-light.[1]

ในขณะที่ภาษาไทยกล่าวไว้เพียงว่า "ทันใดนั้น ปรากฏเห็นหญิงรูปงามแน่งน้อยนางหนึ่งก้าวออกจากผอบแก้ว"[2] จะเห็นได้ว่าเสฐียรโกเศศได้สรุปความจากลักษณะบทประพันธ์ในฉบับภาษาอังกฤษมาเฉพาะในความสำคัญ มิได้ถ่ายทอดการพรรณนาความงามของตัวละครมาด้วย

---

[1] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol. 1, (U.S.A.: The Burton Club, 1885), p. 11.

[2] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์น้ำฝน, 2540), หน้า 22.

อาจเป็นเพราะตัวละครหญิงผู้นี้ ไม่ได้มีความสำคัญต่อเนื้อหาในเรื่องมากนัก เป็นแต่เพียงหญิงเจ้าชู้ มีมารยามาก ทำให้กษัตริย์ยอมรับได้ว่าความไม่ซื่อสัตย์ของผู้หญิงนั้นเป็นเรื่องที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป มิใช่จะเกิดขึ้นเฉพาะกับผู้หญิงของตนเท่านั้น

เมื่อกาหลิบต้องการให้นูระดิน ตัวละครในเรื่อง**อาหรับราตรี** เล่าเรื่องราวของตนในลักษณะคำประพันธ์ "นูระดินจึงก้มหน้าลงบรรยายเรื่องราวของเขาตั้งแต่ต้นจนอวสาน ล้วนเป็นคำโคลงฉันท์ทั้งสิ้น การหลิบรับสั่งให้นูระดินอธิบายข้อความต่างๆ นั้นให้กระจ่างแจ้งขึ้น นูระดินก็ชี้แจงขยายอรรถจนสิ้นกระแสความ"[3] ในฉบับภาษาอังกฤษ กาหลิบได้บอกว่า "Prose is a wordy thing, but verses," rejoined the Caliph, "are pearls on string"[4] ฉะนั้นนูระดินจึงเล่าเรื่องของเขาเป็นคำประพันธ์ทั้งสิ้นถึง 32 บรรทัด ซึ่งในฉบับภาษาไทยมิได้ยกเอาถ้อยคำเหล่านั้นมาด้วย เพียงแต่สรุปเอาไว้เลยว่า นูระดินได้เล่าเรื่องราวของเขาให้กาหลิบฟัง อันที่จริงแล้วคำประพันธ์ที่นูระดินกล่าวก็เป็นเรื่องราวในอดีตของเขาที่ผู้อ่านได้รับรู้มาอยู่แล้ว ฉะนั้นการที่เสฐียรโกเศศไม่นำคำประพันธ์เหล่านี้มาถอดความ แต่สรุปเรื่องราวต่อไปเลย จึงไม่ส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาแต่อย่างใด

ในการแปลคำประพันธ์ภาษาอังกฤษของเสฐียรโกเศศ ท่านจะเลือกแปลโดยคงลักษณะบทร้อยกรองในประเด็นที่เกี่ยวพันกับเนื้อเรื่อง หรือเป็นสถานการณ์ที่ตัวละครจะต้องกล่าวออกมาในลักษณะบทร้อยกรอง เช่น ในเรื่อง**นิยายปาซาแห่งเตอรกี** ตัวละครชายจะต้องทายใจตัวละครหญิง จะมีลักษณะคำพูดเป็นบทร้อยกรอง ดังเช่น

"ใครเล่าวิหครัก ก็ประจักษ์กะเราเอง
คืนค่ำร่ำร้องระเวง มิออกแจ้งแสดงนาม

ดอกไม้ก็บอกรัก ปักชีจับอยู่เหนือหนาน
อุระแนบแอบบังยาม ส่งเสียงแจ้วแว่วหวานทรวง

วิหกเอ๋ยพี่ขอเถิด ดอกกถินเลิศที่เจ้าหวง
หมายถึงรักยิ่งหนักทรวง ช้ำอุระนะเจ้าเอย" [5]

เสฐียรโกเศศถอดความมาจากฉบับภาษาอังกฤษที่มีความว่า

---

[3] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, หน้า 510.

[4] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol. 2, p. 35.

[5] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาซาแห่งเตอรกี**, หน้า 487-488.

"Whom does the nightingale love? Alas we
Know. She sings of her love in the silence of
Night, and never tells the name of her adored one.

What are flowers but the language of love?
And does not the nightingale rest her breast
Upon the thorn, as she pours out her plaintive notes?

Take then out of thy bosom the sweet flower of May
Which is hidden there, emblematical of thy love,
And the pleasing pain that it has occasioned"[6]

มีบทประพันธ์อีกตอนหนึ่งในสถานการณ์เดียวกันว่า

"ปรางเปร่ง[7]นั่นคือดวงมาลย์ ดอกกุหลาบตระการ
หายใจก็กลิ่นผกาสรวง

หว่างอุระประทุมพุ่มพวง พูลเทียบเพ็ญทรวง
พจน์ก็เล่ห์ล้วนผกา

แต่มวลดอกไม้นานา ในราชอุทยา-
ณ ประเทศสินธูสถาน

ต้องกลิ่นกลั้วเกลาเยาวมาลย์ อันเกิดจากปราณ
ก็ย่อมสยบต่อกลิ่นพงา

กระนี้ดอกอะไรนะหนา ซ่อนสนิทชิดอุรา
ขอทายว่าดอกตำแย

---

[6] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 218.

[7] สะกดคำว่า "เปร่ง" ตามต้นฉบับภาษาไทย

แม้บานบนใบระคายแล บ คันคุงแปร

เปนเลิศปวงพิศบุบผา"[8]

มาจากฉบับภาษาอังกฤษ ความว่า

"Sweet, blushing check! The rose is there,

Thy breath, the fragrance of its bowers;

Lilies are on thy bosom fair,

And e'en thy very words seem flowers.

But lily, rose, or flower, that blows,

In India's garden, on thy breast

Must meet its death -- by breathing sweets

Where it were ecstasy to rest.

A blossom from a nettle ta'en

Is in thy beauteous bosom bound,

Born amid stings, it gives no pain,

'Tis sweetness among venom found." [9]

ในคำประพันธ์ที่เป็นบทร้องเพลงของตัวละคร เมื่อเสฐียรโกเศศถ่ายทอดอาหรับนิทานมาจากภาษาอังกฤษ ก็ได้ถ่ายทอดเนื้อหาในส่วนนี้มาในรูปแบบของคำประพันธ์ด้วย ดังเช่น ในเรื่อง **นิยายปาชาแห่งเตอรกี** ในนิทานเรื่องประหลาดของพระเจ้าฮั่น นางเจาเกียนได้คัดพิณร้องเพลงแสดงความทุกข์ของนางที่ต้องถูกขังไว้ในหอคอยว่า

"O tell me, thou all -- glorious sun,

Were there no earth to drink thy light,

Would not, in vain, thy course be run,

thy reign be o'er a realm of night?

---

[8] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาชาแห่งเตอรกี**, หน้า 489.

[9] Marryat, The Pacha of Many Tales, pp. 218-219.

Thus charms were born to be enthroned

In hearts, and youth to be caressed,

And beauty is not, if not owned,

At least by one adoring breast." [10]

เสฐียรโกเศศได้แปลเป็นภาษาไทยว่า

"โอ้อาทิตย์เด่นดวงช่วงสว่าง
แจ่มกระจ่างเจิดฟ้านภาสวรรค์
แม้นขาดโลกรับแสงระวีวรรณ
ก็เป็นอันอับมืดเหมือนราตรี
เช่นความงามยามรุ่นลมุนลม่อม
ระบือหอมหากขาดคู่ช่วยชูศรี
ก็ต้องอับลับหน้าทั่วราตรี
บ ห่อนมีใครรู้เชิดชูเอย" [11]

จากคำประพันธ์ร้อยกรองที่ยกมานี้ จะทำให้เห็นถึงศิลปะการใช้ภาษาในการถ่ายทอดอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ ท่านได้เลือกใช้ถ้อยคำที่มีความไพเราะและสามารถถอดใจความจากต้นฉบับภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าบทร้อยกรองในฉบับภาษาไทยที่ท่านแปลความมาจากฉบับภาษาอังกฤษมีทั้งความงามทางวรรณศิลป์และสามารถนำเสนอเนื้อหาของเรื่องให้แก่ผู้อ่านทราบได้ด้วย นอกจากบทร้อยกรองที่ยกมาแล้วนั้น ในอาหรับนิทานของท่านยังมีบทร้อยกรองที่ท่านแปลบทร้อยกรองฉบับภาษาอังกฤษมาอีกมาก ซึ่งล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์และมีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องในลักษณะเดียวกันนี้

ลักษณะการใช้คำประพันธ์ในการถ่ายทอดอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ ไม่เพียงแต่จะอยู่ในรูปแบบของคำประพันธ์ที่แปลคำประพันธ์ฉบับภาษาอังกฤษมาเท่านั้น ในบางช่วงเสฐียรโกเศศได้เพิ่มคำประพันธ์ร้อยกรองแทรกเข้าไปในเนื้อหาด้วย ดังเช่นใน**อาหรับราตรี** ในตอนที่นักพรตคนที่สองเล่าเรื่องของตนเมื่อครั้งดำรงชีพด้วยการตัดฟืน ได้ไปพบกับเจ้าหญิงที่ถูกปีศาจจับตัวไปซ่อนไว้ใต้ดินนั้น เมื่อทั้งคู่ได้อยู่ร่วมกันแล้ว ด้วยความสำราญใจประกอบกับฤทธิ์สุราจึงทำให้พรรณนาความรู้สึกออกมาเป็นคำกลอนว่า

---

[10] Ibid., p. 292.

[11] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาซาแห่งเตอรกี**, หน้า 640.

"ความอารีของกันยาจะหาไหน มาเปรียบได้เป็นไม่มีในใต้หล้า
งามจริตงามโฉมประโลมตา ช่างยั่วยวนเสน่หาน่าชมเชย
แต่เวราหนหลังมาตามทัน ให้นางนั้นร่วมเรียงเคียงเขนย
กับข้าเจ้าหนึ่งราตรีหมดพี่เชย แล้วก็เลยล่วงลับดับชีวัน

รุ่งขึ้นนางเอาเหล้าองุ่นอย่างดีมาให้กิน นางรินสุราใส่แก้วแล้วดื่มพร้อมกันกับข้าพเจ้า หลายแก้วเป็นการยั่วยวนชวนสนุก ข้าพเจ้าเสพสุราจนมึนเมาจึงขับเพลงชมนางว่า

น้องเอ๋ยน้องรัก งามพักตร์ผ่องเพียงศรีไข
ต้องจำทนทุกข์ระทมตรมตรอมใจ กรรมใดซัดให้เป็นไปเช่นนี้
ไปกับพี่พี่จะพาน้องคลาคลาด ให้พ้นจากอำนาจปีศาจผี
อย่าห่วงใยไปเลยนะเทวี บนปฐพีเมืองมนุษย์สุดสบาย[12]
ในฉบับภาษาอังกฤษกล่าวไว้เพียง

Whereupon she went to a cupboard and took out a sealed flask of right old wine and set off the table with flowers and wented herbs and began to sing these lines : -

Had we known of thy coming we fain had dispread * The cores of our hearts or the balls of our eyes ;

Our cheeks as a carpet to greet thee had thrown * And our eyelids had strown for thy feet to betread.

Now when she finished her verse I thanked her, for indeed love of her had gotten hold of my heart and my grief and anguish were gone. We sat at converse and carousal till night fall, and with her I spent the night – such night never spent I in all my life! On the morrow delight followed delight till midday, by which time I had drunken wine so freely that I had lost my wits, and stood up, staggering to the right and to the left, and said "Come, O my charmer, and I will carry thee up from this underground vault and deliver thee from the spell of thy Jinni[13]

---

[12] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, หน้า 138-139.

[13] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol.1, pp. 117-118.

จากที่ยกมาทั้งฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษ น่าจะพอสังเกตเห็นความคล้ายคลึงกันในส่วนของเนื้อหาเรื่องราวอยู่มากทีเดียว หากในฉบับภาษาไทยมีการใช้ลักษณะคำประพันธ์ร้อยกรองเข้ามาแทนที่ร้อยแก้วในฉบับภาษาอังกฤษน่าจะเป็นเพราะในสังคมวัฒนธรรมไทยนิยมการพูดจาในลักษณะคำคล้องจอง หรือร้องเพลง โดยมีความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เมื่อเวลาที่สติสัมปชัญญะไม่ครบถ้วน เพราะฤทธิ์สุราเช่นนี้ ยิ่งนิยมที่จะกล่าวถ้อยคำชมโฉมสตรี หรือร้องเพลงในลักษณะของคำคล้องจองอยู่มากทีเดียว ซึ่งเห็นได้จากร้อยกรอง 2 ช่วงที่ยกมานี้ว่ามิได้มีลักษณะของการใช้ภาษาที่ดีมากมายนัก หากเพียงแต่รักษาสัมผัสเพื่อให้เกิดเป็นจังหวะทำนองแทน

เมื่อพิจารณาถึงข้อความที่อยู่ในคำประพันธ์ร้อยกรองในช่วงแรกจะดูเหมือนกับลักษณะการบอกเล่าเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดเรื่องอื่นใดตามมาหลังจากผ่านพ้นคืนนั้นไปแล้ว ซึ่งในฉบับภาษาอังกฤษมิได้มีกล่าวไว้เลย อีกทั้งในฉบับภาษาไทยยังได้บอกว่าหากต่อไปต้องพรากจากกันนั้นเป็นเพราะเวรกรรมแต่หนหลังมา จึงทำให้ต้องเป็นไปเช่นนี้ เช่นเดียวกับในบทประพันธ์ช่วงที่ 2 ที่บอกว่าการที่เจ้าหญิงต้องมาถูกปีศาจจับตัวมานั้นเป็นเพราะกรรมเก่าด้วยเช่นกัน ลักษณะความคิดความเชื่อในเรื่องเวรกรรมหรือกรรมเก่านั้น มิได้ปรากฏอยู่ในฉบับภาษาอังกฤษแต่อย่างใด และมิได้เป็นลักษณะความเชื่อของผู้นับถือศาสนาอิสลามด้วยเลย ฉะนั้นข้อความที่ปรากฏอยู่ในฉบับภาษาไทยจึงเป็นคติทางพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ผู้ถ่ายทอดในฉบับภาษาไทยยึดมั่นถือมั่น และเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมของผู้อ่านในฉบับภาษาไทยด้วย เมื่ออ่านเรื่องราวในประเด็นนี้จึงอาจไม่รู้สึกว่ามีความผิดแผกแทรกอยู่ แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทวัฒนธรรมอาหรับแล้ว จะรู้สึกได้ถึงความแตกต่างในประเด็นนี้ได้อย่างชัดเจน

ในการกล่าวเกี้ยวภรรยาตน ในเรื่อง**อาหรับราตรี** เมื่อนูระดินแต่งงานกับลูกสาวของวิเซียร์แห่งเมืองบัสโสระ "นูระดินเดินตามท่านวิเซียร์ไปหาภรรยา พอส่งตัวกันเสร็จ ท่านวิเซียร์ก็กลับ นูระดินจึงกระทำปฏิสันถารทอดสวาทฝากกายใจด้วยนางบุตรีท่านวิเซียร์ พลางนึกเป็นโคลงโดยความปลื้มใจว่า

เชยชมชูปากป้อน ถะเกิงกามรสข้อน
สวาทเคล้าคลึงสมร"[14]

ในฉบับภาษาอังกฤษได้บอกไว้เพียงว่า "So Nur al-Din left him and went in to his wife the Wazir's daughter."[15]

---

[14] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, หน้า 305.

[15] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol. 1, p. 202.

จะเห็นความแตกต่างกันของข้อความในทั้ง 2 ฉบับ โดยในภาษาไทยจะมีเนื้อความมากกว่าในฉบับภาษาอาหรับ ทั้งนี้น่าจะมาจากลักษณะธรรมเนียมการแต่งวรรณกรรมในสังคมไทย ที่นิยมสอดแทรกบทพรรณนาอารมณ์รักไว้ให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละครมากยิ่งขึ้น

การแทรกคำประพันธ์ ในระหว่างการดำเนินเรื่องของเรื่อง**ทศมนตรี** ฉบับภาษาไทยจะมีบทร้อยกรองแทรก เพื่อนำเสนอคติหรือแนวคิดของเสฐียรโกเศศในแต่ละช่วงเป็นระยะๆ แต่ลักษณะเช่นนี้ดูเหมือนในฉบับภาษาอังกฤษไม่มี โดยจะเป็นการเล่าเนื้อหาต่อเนื่องกันไป ตัวอย่างเช่น

"อันตรายแม้ไกลตัว ต้องกลัวอย่าริเร้า
แต่เมื่อจวนตัวเข้า จุ่งสู้ตามเพลง นาแม่"[16]

"เมื่อเคยมีเมตตา อาทรสมเคราะห์เกื้อ
โดยมิตรจิตเอื้อ โอบไว้ในสหาย
คราวสุขสลายตกยาก ลำบากเข็ญขุ่นข้อง
พบพักตร์พวกเพื่อนพ้อง ต่างเข้าอุปถัมภ์ ดั่งนี้"[17]

จะเห็นได้ว่า ในฉบับภาษาไทยมีการสอดแทรกบทร้อยกรองอยู่ระหว่างการดำเนินเนื้อหาที่เป็นบทร้อยแก้วอยู่เป็นระยะๆ แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ในฉบับภาษาอังกฤษจะเป็นการบอกเล่าเนื้อหาไปตามลักษณะของเรื่องที่ดำเนินไป ซึ่งหากถ้าจะตัดบทร้อยกรองเหล่านี้ไป ก็ไม่ทำให้ถึงกับไม่สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาได้โดยตลอดแต่อย่างใด แต่การมีบทร้อยกรองในลักษณะเช่นนี้ได้ช่วยเน้นประเด็นที่เกี่ยวพันกับเรื่องราวนั้นๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เป็นการย้ำแนวคิดที่ผู้ถ่ายทอดต้องการนำเสนอให้แก่ผู้อ่านได้ทราบชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากลักษณะการใช้คำประพันธ์ของเสฐียรโกเศศในการถ่ายทอดอาหรับนิทาน ทั้งในส่วนของการแปลความจากบทร้อยกรองภาษาอังกฤษเป็นบทร้อยกรองภาษาไทย การแทรกคำประพันธ์เพิ่มเพื่อเสนอความตามร้อยกรองในฉบับภาษาอังกฤษ รวมไปถึงการใช้บทร้อยกรองเพื่อแสดงแนวคิดให้ผู้อ่านได้รับรู้ ไม่ว่าคำประพันธ์ที่สอดแทรกอยู่ในอาหรับนิทานจะเป็นในลักษณะใด ผู้อ่านย่อมประทับใจในความงามทางภาษาและวรรณศิลป์ของบทร้อยกรอง และสามารถทราบเนื้อความของบทร้อยกรองได้ไม่ยาก เพราะลักษณะคำประพันธ์ของเสฐียรโกเศศจะไม่ใช้คำที่มีความอลังการทางภาษามากนัก เพราะจะทำให้นิทานอ่านเข้าใจยาก การใช้คำที่ง่ายต่อความเข้า

---

[16] เสฐียรโกเศศ, **ทศมนตรี**, หน้า 13.

[17] เรื่องเดียวกัน, หน้า 85.

ใจในบทร้อยกรองจึงสอดคล้องกับระดับของคำและภาษาที่ท่านใช้ในส่วนเนื้อความที่เป็นร้อยแก้ว ฉะนั้นคำประพันธ์ของท่านจึงสามารถสื่อทั้งเนื้อหาและให้สุนทรีย์ทางภาษาแก่ผู้อ่านด้วย นับได้ว่าศิลปะการใช้ภาษาลักษณะนี้ ทำให้งานของท่านมีคุณค่าทั้งต่อผู้อ่าน ผู้สนใจทั่วไป และผู้ศึกษาทางวรรณคดีด้วย

4.2 ลักษณะการใช้พรรณนาโวหาร

ในการถ่ายทอดอาหรับนิทานที่มีการสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครไว้ในฉบับภาษาอังกฤษ เมื่อเสฐียรโกเศศนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทย ท่านจะแปลความไว้เป็นพรรณนาโวหาร ซึ่งผู้อ่านสามารถทราบเนื้อความของเรื่อง และได้เห็นอัจฉริยภาพของท่านในการใช้ภาษาไปพร้อมๆ กัน

ในการพรรณนาข้อความที่ให้อารมณ์ความรู้สึก เสฐียรโกเศศสามารถถ่ายทอดจากฉบับภาษาอังกฤษออกมาเป็นภาษาไทยได้อย่างไพเราะ และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจในความรู้สึกของตัวละครได้เป็นอย่างดี ดังเช่นเรื่อง**นิยายปาชาแห่งเตอรกี** ในนิทานที่แปลมาจากต้นฉบับตัวเขียนของนักบวช ซึ่งเป็นบันทึกหรือเรื่องของเกาะมะไดรา

> "In a few day this attenuated frame will be mingled with the dust from which it sprung, and , scattered by the winds of henven, or by the labour of future generations, as chance may dictate, will yield sustenance to the thistle which wars against the fertility of nature, or the grain which is the support of our existence -- to the nightshade with its deadly fruit, of the creeping violet with its sweet perfume. The heart which has throbbed so tumultuously with the extreme of love, and which has been riven with the excess of woe, will shortly pant no more. The mind which has been borne down by the irresistible force of passion -- which has attempted to stem the torrent, but in vain, and, since the rage of it has passed away, has been left like the once fertile valley which has been overflown, a waste of barrenness and desolation, -- will shortly cease from its wearied action. In a few brief days I must appear in the presence of an offended, yet merciful Saviour, who, offering everything, weeps at the insanity of our rejection. Let then the confessions of Henrique serve as a beacon to those who are inclined to yield to the first impulse; when, alarmed at the discovery of their errors, they will find that conviction has arrived too late, and that, like me,

they will be irresistibly impelled, against the struggles of reason and of conscience" [18]

เสฐียรโกเศศ ได้ถ่ายทอดข้อความเหล่านี้เป็นภาษาไทยว่า

"ในไม่ช้า ศีรระอันซุดโซมลงทุกทีนี้ ก็จะกลับไประคนปนอยู่กับฝุ่นธุลีอันเป็นสภาพเด่นของมัน และถูกลมพัดกระจัดกระจายไปทั่วสรรพทิศ หรือโดยอาศัยกิจของมนุษย์ชาติในชั้นหลัง ศีรระนี้ก็อาจเป็นอาหารเลี้ยงต้นไม้ที่มีพิษให้เจริญงอกงาม หรือต้นข้าวอันเป็นอาหารของมนุษย์ หัวใจซึ่งเต้นเป็นอลวนอยู่ในทรวง เพราะด้วยความเสน่หาอย่างยวดยิ่ง และซึ่งถูกความทุกขเวทนาอย่างสาหัสเข้าครอบงำ ในไม่ช้านักก็จักหยุดนิ่งไม่เต้นอีกต่อไป ดวงจิตซึ่งถูกอำนาจโมหาคติเข้าครอบงำ ก็ถึงแก่ความสลายในไม่ช้า ประดุจหุบเขาซึ่งแต่ก่อนปกคลุมชอุ่มเขียวด้วยพฤกษชาติ กลับแห้งแล้วไร้สิ่งทั้งปวง ในสองสามวันนี้เอง ข้าพเจ้าจะต้องไปสู่เฉพาะพระพักต์ของพระเป็นเจ้า อันทรงพระกรุณาเป็นล้นพ้น แต่ว่าข้าพเจ้ากระทำผิดต่อพระองค์ไว้ ขอคำสารภาพของเฮนริกนี้จงเป็นปัจจัยเตือนสติ ประดุจประทีปส่องวิถีให้ผู้ซึ่งปล่อยใจไปในทางมิจฉาคติในชั้นแรก เมื่อรู้สึกสิก็จะเกิดความโทมนัสล่วงเลยมาเสียแล้ว ดังตัวข้าพเจ้าเป็นต้น ดังนี้ตนจะได้ใช้ปัญญาเป็นเครื่องต่อสู้" [19]

จากข้อความนี้ ในฉบับภาษาอังกฤษได้พรรณนาไว้อย่างไพเราะ เมื่อเสฐียรโกเศศนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทย ผู้อ่านจะสามารถสัมผัสอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้ชัดเจนว่าตัวละครมีความเศร้าโศกในเรื่องราวที่กระทำไว้ในอดีตมากเพียงไร และยอมรับกับสถาพของตนในปัจจุบันได้ เนื่องจากข้อความดังกล่าวมาจากบันทึก ฉะนั้นลักษณะพรรณนาโวหารปรากฏทั้งในฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาเขียนที่งดงาม นอกจากนี้ อาจพิจารณาศิลปะการใช้ภาษาในลักษณะพรรณนาโวหารในการถ่ายทอดข้อความที่เป็นลักษณะคล้ายคลึงบันทึกอาหรับนิทานได้อีกจากข้อความไว้อาลัยของคู่รักของอชิซที่มีต่ออชิเซห์ ในเรื่องอชิซกับอชิเซห์ ใน **อาหรับราตรี** นางได้สลักข้อความไว้ที่หลุมศพของอชิเซห์ว่า

"สถานนี้
เป็นที่พักแห่งผู้ซ่อนเร้นความรักไว้เป็นความลับ
ต้องตกอับยอมเสียสละชีวิตด้วยความรัก
ขอปวงชนจงประจักษ์ว่า

---

[18] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 120.

[19] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาซาแห่งเตอรกี**, หน้า 272-273.

ผู้ตกเป็นเหยื่อแห่งความรัก ย่อมหนักด้วยโทษประการทั้งหลาย
วาระสุดท้ายคือ ตัวต้องตายด้วยตรอมจิต
ผู้เป็นคู่รัก ฤ จะคิดมีอาลัยสักเล็กน้อยไม่เล็งเห็น
ความรักที่ตนบำเพ็ญเป็นอันสูญสิ้นพร้อมไปกับชีวิต
จนชั้นหลุมฝังศพยังปิดมิดปกคลุมด้วยหญ้าไม้อีกฝนฝอย
ถ้าสามารถข้าจะสร้างเป็นสวนดอกไม้น้อยๆ ห้อมล้อมอยู่ในป่าช้านี้
และทุกนิวาราตรีจะเฝ้าคอยรดน้ำด้วยน้ำตาอันไหลหยดย้อยมิรู้สิ้น
ขอพระเป็นเจ้า พระผู้สร้างฟ้าดิน พระผู้รังสฤษดิ์
ขอพระองค์จงนฤมิตเป็นทิพยสถาน
สำหรับวิญญาณแห่งผู้กตัญญูความรักนี้ด้วยเทอญ"[20]

ในฉบับภาษาอังกฤษมีความว่า

"I past by a broken tomb amid a garth right sheen, * Whereon seven
blooms of Nu'uman glowed with cramoisie;
Quoth I, 'Who sleepeth in this tomb?' Quoth answering Earth * Before
A lover Hades-tombed bend reverently!'
Quoth I, 'May Allah help thee, O thou slain of love, * And grant thee
Home in Heaven and Paradise-height to see!'
Hapless are lovers all e'en tombed in their tombs, * Where amid living
Folk the dust weighs heavily!
Fain would I plant a garden blooming round thy grave, * And water every
Flower with tear-drops flowing free!"[21]

จากข้อความไว้อาลัยนี้ จะเห็นความสามารถทางการใช้ภาษาของเสฐียรโกเศศได้เป็นอย่างดี ท่านได้นำเอาเนื้อความในฉบับภาษาอังกฤษมาเรียบเรียงสลับข้อความเพื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทยที่มีเนื้อความสอดคล้องกับเรื่องราวที่เป็นไปในนิทานด้วย จะเห็นได้ว่าเสฐียรโกเศศมิได้แปลความมาแต่เนื้อความเท่านั้น ท่านได้เรียบเรียงให้มีความไพเราะ ข้อความในฉบับภาษาไทยจึงเป็นพรรณนาโวหารที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก อีกทั้งยังมีรูปแบบในลักษณะของข้อความจารึกที่หลุมศพด้วย

---

[20] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, หน้า 578.

[21] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol. 2, p. 325.

นอกจากการใช้พรรณนาโวหารในประเด็นใหญ่ๆ ที่ได้นำเสนอไปแล้ว เสฐียรโกเศศได้ใช้พรรณนาโวหารในการบรรยายลักษณะของการพบกันของตัวละครชาย-หญิงในเรื่อง**ทศมนตรี** ระหว่างสุลต่านกับบุตรีของท่านอิสฟาหันต์ ฉบับภาษาไทยมีการชมโฉมนางโดยใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบมากกว่าฉบับภาษาอังกฤษ โดยฉบับภาษาอังกฤษจะเห็นแค่บรรยายความรู้สึกของสุลต่านว่าตกหลุมรักนางแต่แรกพบเพียงใด แต่ไม่ได้บรรยายชมโฉมมาก ซึ่งลักษณะการบรรยายชมโฉมเช่นนี้ นับเป็นลักษณะของประเพณีการแต่งของไทยที่มีการใช้อุปมาอุปไมยในการชมโฉมนาง ดังนี้

> "ขณะที่ชายนั้นกำลังจะพูด โฉมวิมลพักตรงามละย่อมพร้อมกัลยาณลักษณะแหวกกลีบม่านเรือนกระโจมออกมาลอยเด่น ฉายฉวีวรรณนวลใย จับพระเนตรอาชาพักต์ประหนึ่งว่าปริมณฑลแห่งศศิธรในวันเพ็ญ ชำแรกเด่นออกจากจันทร์มลทินคือเกล็ดเมฆเปล่งรัศมีนวลเหลืองเรืองอร่ามจับตาประชาชน"[22]

> When Azadbakht beheld her and noted her fashion and her loveliness (and indeed never did seer espy her like), his soal inclined to her and she took hold upon his heart and he was ravished by her sight.[23]

ในการสั่งเสียบุตรภรรยาก่อนจากไป ในเรื่อง**อาหรับราตรี** ในตอนที่พาณิชจะต้องกลับไปหาผีป่าเพื่อไปยอมรับความตายตามที่ให้สัญญาไว้กับผีป่า ในฉบับภาษาไทยพาณิชได้สั่งเสียลูกเมียไว้ต่างๆ มากมาย ถึง 1 หน้ากระดาษเต็มๆ แต่ในฉบับภาษาอังกฤษได้กล่าวไว้เพียง

> "so he returned to his own city and transaoted his business and rendered to all men their dues and after informing his wife and children of what had betided him, he appointed a guardian and dwelt with them for a full year. Then he arose, and made the Wuzu-ablutiohn to purify himself before death and took his shroud under his arm and bade farewell to his people, his neighbours and all his with and him, and went forth despite his own nose. They then began weeping and wailing and beating their breasts over him;"[24]

จะเห็นได้ว่า ในฉบับภาษาไทยมีการพรรณนาข้อความในประเด็นนี้มากกว่า เพราะการที่พาณิชกลับมาแล้ว เมื่อจะออกไปอีกครั้งจะต้องพบกับความตาย ครอบครัวจึงมีความอาลัยมาก

---

[22] เสฐียรโกเศศ, **ทศมนตรี**, หน้า 2.

[23] Burton, Supplemental Nights to the Book of the Thousand Nights and One Night with Notes Anthropological and Explanatory Vol 1, p. 38.

[24] ibid., pp. 25-26.

มาย และในขนบการแต่งวรรณคดีของไทย จะมีการกล่าวในลักษณะของการอาลัยอาวรณ์หรือการพรรณนาเพื่อแสดงความรู้สึกอยู่มากทีเดียว

การพรรณนาอารมณ์ความรู้สึก เมื่ออาบู ซาบีระ สูญเสียภรรยาไป ในนิทานเรื่อง**ทศมนตรี** อันเป็นนิทานของวันที่สาม เขาได้คร่ำครวญถึงนางว่า "โธ่เอ๋ย! แม่คู่ชีวิต! ถึงอย่างไรก็ยังเป็นคู่ทุกข์คู่ยากเดินป่าฝ่าไพรไปด้วยกัน ป่านนี้จะทุกข์โศกอย่างไรก็ไม่รู้.....คงมีเหตุอะไรสักอย่างเป็นแน่ที่เมียเราต้องหายไป ถ้าจะว่าเสือกิน ที่นั่นคงมีรอยพัลวัล เพราะเป็นทราย หรือจะเห็นว่าเราตกยากแล้วจะเป็นที่พึ่งเขาไม่ได้ คิดหาที่พึ่งอื่นใหม่ แต่เออ ทำไมจึงขีดเขียนบอกไว้ที่ทรายล่ะ ถ้าไปโดยออกห่าง คงไม่เขียนไว้ เพราะที่เขียนต้องแปลว่าบอกให้รู้ นั่นเป็นการแสดงอาลัย บางทีจะมีใครทำอำนาจบังคับเอาไปเป็นแน่นอน โธ่! โธ่! น่าสง___ บี๊ะ!"[25] และยังปลอบใจตัวเองให้อดทนอีกมากมาย แต่ในฉบับภาษาอังกฤษกล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ไว้แค่เพียง "Then said he to himself", O Abu Sabir, it behoveth thee to be patient, for haply there shall betide thee an affair yet sorer than this and more grievous;" and he went forth a following his face, like to one love-distraught and passion-madded,"[26]

ในลักษณะของวัฒนธรรมอาหรับมักจะไม่ค่อยมีการพร่ำพรรณนาถึงผู้หญิงอย่างชัดเจนมากเท่าไรนัก แต่ธรรมเนียมการแต่งของวรรณกรรมไทย โดยมากจะสอดแทรกการพรรณาถึงความเศร้าโศกเสียใจของการพลัดพรากจากคนที่ตนรักในโอกาสต่างๆ ไว้อย่างมากมาย ไม่ว่าจะต้องจากกันด้วยเหตุไรก็ตาม ฉะนั้นเมื่อมีการถ่ายทอดเรื่องราวจากภาษาอังกฤษมาสู่ภาษาไทย ในบางส่วนเสฐียรโกเศศจึงผสมผสานสอดแทรกลักษณะของธรรมเนียมนิยมในการแต่งวรรณกรรมของไทยไว้ในเรื่องราวอยู่บ้าง โดยไม่ทำให้เสียอรรถรสในการติดตามเนื้อหาแต่อย่างใด อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้อ่านรู้สึกเห็นใจและเอาใจช่วยในความอดทนของอาบู ซาบีระมากยิ่งขึ้นด้วย

นอกจากนี้หากในฉบับภาษาอังกฤษมีการบรรยายความไว้ในลักษณะที่ไม่เหมาะสม เมื่อเสฐียรโกเศศถอดความเป็นภาษาไทย เขาจึงใช้ลักษณะพรรณนาโวหารเข้ามาสรุปความ จึงนับว่าช่วยลดความไม่เหมาะสมของข้อความลงได้มากทีเดียว จากเรื่องของนูระดินและนางเอนิสเอลเซลิส์ ในอาหรับราตรี เมื่อนูระดินเห็นนางครั้งแรก และเข้าใจว่านางเป็นทาสที่บิดาซื้อมาให้เขา "นูระดินก็บังเกิดความเคลิบเคลิ้มใคร่สวาทตรงเข้ากอดรัดนางไว้ นางก็ผวากอดนูระดินเช่นเดียวกัน กางแขนโอบคอแล้วจุมพิต"[27] ในฉบับภาษาอังกฤษได้กล่าวข้อความในประเด็นนี้ไว้อย่างตรง

---

[25] เสฐียรโกเศศ, **ทศมนตรี**, หน้า 45-46.

[26] Burton. Supplemental Nights to the Book of the Thousand Nights and One Night with Notes Anthropological and Explanatory Vol 1, p. 60.

[27] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, หน้า 472.

ไปตรงมากว่า "There upon the youth, who was warm with mine, came up to her and embraced her; then he took her legs and passed them round his waist and she wound her arms about his neck, and met him with kisses and murmurs of pleasure and amorous toying. Next he sucked her tongue and she sucked his and, lastly, he loosed the strings of her petticoat-trousers and abated her maidenhood."[28]

จะเห็นได้ว่าข้อความในตอนนี้ของฉบับภาษาอังกฤษได้กล่าวไว้อย่างโจ่งแจ้งมาก ในขณะนี้ฉบับภาษาไทยได้รวมความกล่าวไว้สั้นๆ แต่ไม่ชัดเจนจนน่าเกลียดเกินไปเช่นในฉบับภาษาอังกฤษ การพูดถึงเรื่องเพศสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้ ถือว่าผิดจากประเพณีนิยมของวรรณกรรมอาหรับ เพราะในวรรณกรรมอาหรับจะละเว้นการกล่าวถึงเรื่องของการสังวาสกันอย่างโจ้งแจ้งหรือแม้แต่ในทางอ้อมก็ตาม ฉะนั้นข้อความลักษณะนี้ที่ปรากฏในฉบับภาษาอังกฤษจึงเป็นที่น่าแปลกใจสำหรับผู้อ่าน หากจะมีพื้นความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของอาหรับบ้างพอควร น่าจะเป็นการแต่งเติมของผู้แปลในฉบับภาษาอังกฤษเสียมากกว่าหรือมิฉะนั้นก็เป็นการขยายความจากคำกล่าวที่คลุมเครือในภาษาอาหรับ

จากข้อความที่ยกมาจะเห็นได้ว่าเสฐียรโกเศศใช้ลักษณะพรรณนาโวหารเข้ามาแทรกการบรรยายตามปกติ ซึ่งทำให้เนื้อหาในตอนนี้ไม่เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศมากจนเกินไป พรรณนาโวหารทำให้ดูเหมือนเป็นการกล่าวในลักษณะของบทสังวาสตามการแต่งวรรณคดีไทย ศิลปะการใช้ภาษาที่เสฐียรโกเศศนำมาใช้ในประเด็นนี้ จึงทำให้เนื้อหาในตอนนี้ยังมีคุณค่าเช่นเดียวกับตอนอื่น ๆ

ลักษณะการใช้ภาษาและสำนวนของเสฐียรโกเศศ จะมุ่งให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจและมีความรู้สึกติดตามเรื่องไปได้โดยต่อเนื่อง ในการพรรณนาโวหารก็เช่นกัน หากตอนใดจำเป็นต้องใช้สำนวนภาษาที่ผิดไปจากธรรมดาเพื่อแสดงความผิดปกติของตัวละคร เสฐียรโกเศศสามารถใช้พรรณนาโวหารได้อย่างน่ายกย่อง เช่น ในเรื่อง**นิยายปาชาแห่งเตอรกี** ในตอนที่ชายบ้าได้เล่าเรื่องราวของเขาให้ปาชาฟัง ปาชาเองก็มีการศึกษาต่ำและความรู้น้อย และยังฟังไม่เข้าใจ ดังบทสนทนาระหว่างชายชากับป่าชาที่มีลักษณะพรรณนาโวหารแทรกอยู่ด้วย ดังนี้

> "ข้าแต่ท่านปาชา เรื่องเคราะห์ที่มาสู่ผู้ที่ไม่รู้สึกตัว และด้วยความตื่นเต้นดั่งได้อธิบายมาแต่เดิม ย่อมจะขึ้นลิ่วพ้นยอดภูเขาเฮบูรส์ที่สูงเยี่ยมเทียมฟ้า มีหิมะปลกคลุมและอย่างไรก็ดีจะมีราคายิ่งไปกว่าสี่ห้าปาราไม่ได้ และ..."
>
> ปาชา...."ตายจริง พระมะหมัด นี่ว่าอะไรกัน? ข้าฟังเองพูดไม่ออกสักคำ...."

---

[28] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol. 2, p. 6.

"....แม้กาลได้ล่วงไปแล้วเป็นปีๆ ความจำและระลึกถึงคงไม่กระทำให้เลือนหายไป ตราบเท่าที่ดวงใจอันได้รับความวิโยคพลัดพรากแล้วนี้ยังเต้นอยู่ ...ดวงอาทิตย์พึ่งลับดวงไปทางไหล่ยอดภูเขาอันขรุขระ ซึ่งเงื้อมตระหง่านบังเคหาสน์ของข้าพเจ้าให้ข้ามจากความรบกวนรังแกของลมตะวันออกเฉียงเหนือ ใบเถาองุ่นอันปกคลุมห้อยเป็นเฟื่องระย้าอยู่ตามช่องไม้...ถูกแสงแดดอันมีรัศมีสีงามส่อง มีลักษณะเหมือนกับจะแวววาว และโปร่งดังดวงแก้วก็กลับมีสีคล้ำดำมัวลง เมื่อจะทอดสายตาดูไปถึงที่สุด จะเห็นไอน้ำสีเขียวสลัวๆ ห้อยย้อยลงไปในหุบเขาพื้นทะเลซึ่งแลเห็นอยู่แต่ไกล ก็เปลี่ยนจากสีน้ำเงินแก่กลายเป็นสีเทาดำทมึน ส่วนละลอกก็ซัดเข้าชายหาดดังครึกโครมไม่ขาดเสียง ประหนึ่งว่าเกรี้ยวกราดโกรธาที่ไม่สามารถจะฉายแสงเลื่อมพรายเหมือนแต่ก่อน เมื่อครั้งได้รับความเบิกบานและรัศมีแห่งเทพทิวาบดี..."[29]

เสฐียรโกเศศถ่ายทอดข้อความดังกล่าวข้างต้น มาจากภาษาอังกฤษ ความว่า

"Pacha", replied the slave, who had seated himself in a corner, working his body backward and forward, "it is the misfortune of those who not aware - of the excitement which, as I before stated to your highness, exceeds in atitude the lofty and snow-covered peed of Hebrus....and, nevertheless, cannot be worth more than four of five paras...."

"Holy Prophet! What is all this?" interrupted the pacha; "I cannot understand a word that you say...."

".....although years have rolled away. Never will it be effaced from my recollection while this heart, broken as it is, continues to beat,..... The sun had just disappeared behind the rugged summits of the mountain which sheltered my abode from the unkind north-east wind; the leaves of the vines that hung in festoors on the trellis before my cottage,....pierced by his glorious rays, had appeared so brilliant and transparent, had now assumed a browner shade, and as far as the eye could reach a thin blue vapour was descending the ravine; the distant sea had changed its intense blue for a sombre grey, while the surf rolled sullenly to the beach, as if in discontent that it could no longer reflect the colours

---

[29] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาซาแห่งเตอรกี**, หน้า 265-266.

of the prism as before, when it seemed to dance with joy under the brilliant illumination of the god of day...."[30]

จะเห็นได้ว่าลักษณะการพรรณนาฉากที่ผ่านสายตาของตัวละครทาสชายที่เห็นกันว่าเป็นบ้า เสฐียรโกเศศได้ถ่ายทอดจากภาษาอังกฤษที่ผู้แต่งประพันธ์ไว้มาเป็นภาษาไทยได้อย่างไพเราะ แต่กระนั้นยังคงลักษณะของเนื้อเรื่องไว้ตามเดิม อันเป็นภาษาที่คนบ้าพูด จึงอาจต่อเนื่อง ขาดตอน หรือมีการผสมปนเปไปบ้าง ลักษณะพรรณนาโวหารที่เสฐียรโกเศศใช้ ถึงแม้จะมีความงามทางภาษาอยู่มาก แต่ความต่อเนื่องของเนื้อหาก็จะเป็นไปตามฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อให้เห็นรูปแบบการพูดจาของคนที่สติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ ซึ่งเสฐียรโกเศศก็สามารถทำให้อย่างดีทีเดียว

จากลักษณะการใช้พรรณนาโวหารอันเป็นศิลปะการใช้ภาษาในการถ่ายทอดอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ย่อมทำให้เห็นถึงความสามารถของเสฐียรโกเศศและความพยายามของท่านในการถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ท่านสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่มีอยู่ในโวหารในฉบับภาษาอังกฤษ เป็นพรรณนาโวหารในฉบับภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง และความรู้สึกของตัวละครได้โดยง่าย บางครั้งเสฐียรโกเศศได้แทรกลักษณะของการพรรณนาตามขนบวรรณคดีไทยลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ดี ความสามารถของท่านในการเรียงร้อยถ้อยคำ ผสานความ ได้ทำให้พรรณนาโวหารที่ท่านใช้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง และเป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม เพราะสามารถช่วยผู้อ่านในการเข้าถึงวรรณกรรมได้มากยิ่งขึ้น

4.3 ลักษณะการใช้สรรพนาม

ในอาหรับนิทานจะมีการใช้คำสรรพนามแทนการเรียกชื่อตัวละครในหลายลักษณะ โดยมากแล้ว เสฐียรโกเศศจะถ่ายทอดลักษณะต่างๆ ตามฉบับภาษาอังกฤษมา หากแต่ในส่วนใดที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสับสน เข้าใจยาก ท่านก็จะเปลี่ยนรูปแบบการใช้สรรพนามไปให้เหมาะสมกับผู้อ่านเป็นสำคัญ นอกจากนี้จากลักษณะการใช้สรรพนามในอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศจะส่งผลให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมอาหรับไปด้วยในตัว บางครั้งจะพบว่าการใช้สรรพนามในสังคมอาหรับมีลักษณะใกล้เคียงกับการใช้สรรพนามในสังคมไทย อันเป็นสังคมวัฒนธรรมตะวันออกเหมือนกัน เช่นจากตัวอย่างดังนี้

---

[30] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 117.t

ในเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** มีการใช้คำสรรพนามที่ใช้เรียกแทนชื่อของตัวละครที่ไม่มีความคุ้นเคยมาก่อน โดยมีลักษณะของการให้เกียรติยกย่องเสมือนเป็นเครือญาติเดียวกัน ดังเช่นตอนที่กาหลิบฮารูนไปยังเมืองบาสโซรา เพื่อสืบความเรื่องของอาบุลกาเซม เมื่อกาหลิบพบคนแปลกหน้า ก็จะเรียกว่า

"พ่อขา" กาหลิบตรัสถามชายชราคนนั้น[31]

"My father," said Haroun to him,[32]

กาหลิบเสด็จเข้าไปรับสั่งถามคนใช้คนหนึ่งว่า "นี่แน่ พี่ อย่าว่ากระไรเลย...."[33]

He approached one of them and said, 'Brother, I should be much obliged.....'[34]

จากตัวอย่างที่ยกมา จะเห็นได้ว่า ลักษณะการเรียกแบบพี่น้องญาติมิตรเช่นนี้ น่าจะเป็นลักษณะแบบชาวตะวันออกที่จะสนิทสนมและให้ความสำคัญกับเครือญาติอยู่มาก โดยเฉพาะในหมู่ของมุสลิม จะถือคติว่า "มุสลิมคือพี่น้องกัน" (We all are brothers) จึงส่งผลให้เมื่อพบคนแปลกหน้า แต่เขาก็ไม่ใช่คนแปลกหน้าสำหรับเรา เขาคือพี่น้องของเรา ฉะนั้นสรรพนามที่ใช้เรียกจึงเป็นไปในลักษณะของพี่น้องหรือญาติมากกว่า โดยพิจารณาจากอายุเป็นสำคัญ ซึ่งลักษณะธรรมเนียมของอาหรับเช่นนี้ ก็สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของไทย ที่จะใช้สรรพนามเครือญาติในการเรียกกัน

ในเรื่องของสินบัท ซึ่งเป็นตัวละครในนิทานเรื่อง**อาหรับราตรี** เมื่อสินบัทได้รู้จักกับฮินบัท เขาได้ "เรียกฮินบัทว่าเจ้าน้องชาย ตามความนิยมของชาวอาหรับ คือถ้าว่าคุ้นเคยกันแล้วก็เรียกกันว่าพี่ชายหรือน้องชายตามอายุ เป็นการแสดงความเคารพประเภทหนึ่ง"[35] ในฉบับภาษาอังกฤษได้บอกเพียงแต่ว่า "Be not ashamed, thou art become my brother,"[36] แต่ไม่ได้มีการอธิบายเพิ่มเติมรายละเอียดถึงธรรมเนียมของชาวอาหรับแต่อย่างใด การที่ข้อความในฉบับภาษาไทยได้อธิบายประเด็นนี้ไว้ ก็เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในลักษณะขนบประเพณีและวัฒนธรรมของชาวอาหรับมากขึ้นการเรียกกันโดยใช้สรรพนามในลักษณะเครือญาตินี้จะพบได้บ่อยในอาหรับนิทาน ทั้งในเรื่อง**อาหรับราตรีนี้** และเรื่องอื่นๆ ด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ใน

---

[31] เสฐียรโกเศศ, **พันหนึ่งทิวา**, หน้า 14.

[32] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 1, p. 11.

[33] เสฐียรโกเศศ, **พันหนึ่งทิวา**, หน้า 15.

[34] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 1, p. 12.

[35] เสฐียรโกเศศ, **อาหรับราตรี**, หน้า 202-203.

[36] Burton, The Book of the Thousand Nights and a Night, Vol. 6, p. 4.

หมู่ชาวอาหรับ อีกทั้งลักษณะเช่นนี้ยังสอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมไทยที่นิยมนับเครือญาติกัน ถึงแม้ว่าจะเพิ่งพบเจอกันก็ตาม

นอกจากนี้ในระหว่างคนที่ไม่รู้จักกัน เมื่อพบปะกันจะใช้ลักษณะการเรียกกันแบบเครือญาติ เพื่อให้เกิดความรู้สึกสนิทสนมคุ้นเคย ลักษณะดังกล่าวนี้มีใช้อยู่ตลอดทั้งเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** โดยมากแล้วหากในฉบับภาษาอังกฤษใช้เช่นไร ฉบับภาษาไทยก็จะถอดความหมายออกมาเช่นนั้น แต่ในตอนที่เจ้าเซเอฟเอลมูโลกไปพบชายชราอายุเกือบ 200 ปี ในฉบับภาษาอังกฤษชายชราได้เรียกเจ้าเซเอฟเอลมูโลกว่า 'My son,' ส่วนเจ้าเซเอฟเอลมูโลกได้เรียกชายชราว่า 'My father,'[37] แต่ในฉบับภาษาไทยจะเรียกว่า "หลานเอ๋ย" และ "ตาขา"[38] ตามลำดับ ความแตกต่างกันในฉบับภาษาอังกฤษกับฉบับภาษาไทยน่าจะเนื่องมาจาก ฉบับภาษาไทยได้เปลี่ยนสรรพนามให้เหมาะสมกับอายุและสภาพความเป็นจริงตามท้องเรื่องมากกว่า เพราะเจ้าเซเอฟเอลมูโลกนั้นมีอายุอยู่ในช่วง 20 ปีส่วนชายชราอายุเกือบ 200 ปี โอกาสที่จะเป็นพ่อกับลูกจึงเป็นไปได้ยาก หากเรียกขานกันในลักษณะตากับหลานจะทำให้สอดคล้องดังข้อเท็จจริงตามเนื้อเรื่องมากกว่า นับได้ว่าผู้แปลในฉบับภาษาไทยได้ตีความละเอียดรอบคอบพอที่จะระวังในรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้

ในธรรมเนียมอาหรับนิยมที่จะเรียกชื่อบุคคลโดยมีการอ้างอิงถึงพ่อแม่ หรือสามีของนางด้วย เช่น หากจะเรียกชื่อลูก อาจจะใช้ลักษณะของการเรียกว่าลูกของ... หรือบุตรชายของ... แทนการกล่าวถึงชื่อตัว ซึ่งลักษณะการเรียกชื่อแบบนี้ใช้กันทั่วไปอย่างธรรมดาสามัญในวัฒนธรรมอาหรับ แต่อาจทำให้ผู้อ่านชาวไทยสับสน ฉะนั้นเมื่อปรากฏลักษณะเช่นนั้นในฉบับภาษาอังกฤษ ผู้ถ่ายทอดในฉบับภาษาไทยจึงใช้ชื่อของตัวละครมาแทนลักษณะดังกล่าวนี้เลย เช่น ตัวละครชื่อกาลุเฟ (Couloufe) ในฉบับภาษาอังกฤษมักจะเรียกว่า บุตรชายของอับดุลลาห์ (the son of Abdallah) ตัวละครชื่อดิลระา (Dilara) จะถูกเรียกว่า บุตรสาวของบอยรุซ (the daughter of Boyruc) ตัวละครชื่อกาลัฟ (Calaf) จะถูกเรียกว่า บุตรชายของติเมอร์ทัช (the son of Timurtasch) ตัวละครชื่อเรบซิมา (Repsima) จะถูกเรียกว่า ภรรยาของเตมิม (the wife of Temim, Temim's wife) เป็นต้น หรืออาจพิจารณาจากข้อความตัวอย่าง ดังนี้

> 'The son of Abdelaziz seemed distressed at the speech of the caliph : 'I am sorry, my lord,'[39]

---

[37] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 2, p. 79.

[38] เสฐียรโกเศศ, **พันหนึ่งทิวา**, หน้า 259.

[39] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 1, p. 57.

เมื่ออาบุลกาเซมได้ยินดังนี้ ดูเหมือนแสดงกิริยาเดือดร้อนไม่พอใจ จึงพูดว่า "ข้าพเจ้ามีความเสียใจ...."[40]

จากข้อความที่ยกมานี้จะเห็นได้ว่าอาบูลกาเซมเป็นลูกของอับดุลอาซิซ ในธรรมเนียมวัฒนธรรมไทยก็นิยมเรียกชื่อลูกโดยอ้างถึงพ่อเช่นกัน เช่น ลูกของนายดำ แต่หากเสฐียรโกเศศคงลักษณะการเรียกชื่อแบบนี้ไว้ จะทำให้อาหรับนิทานของท่านมีความยืดยาว เพราะในฉบับภาษาอังกฤษจะใช้การเรียกชื่อในลักษณะนี้เกือบตลอดเรื่อง อาจส่งผลให้ผู้อ่านชาวไทยที่ไม่คุ้นเคยกับชื่อแบบอาหรับอยู่แล้ว ยิ่งยากที่จะจำชื่อตัวละครได้ อาจทำให้เกิดความสับสนในเนื้อหาว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไรก็เป็นได้ เสฐียรโกเศศจึงใช้ชื่อของตัวละครมาแทนการใช้สรรพนามเรียกแทนชื่อเช่นนี้ ในฉบับภาษาอังกฤษตอนใดที่ปรากฏการใช้สรรพนามในลักษณะนี้ หากเสฐียรโกเศศเห็นว่าจะทำให้ผู้อ่านสับสน ก็จะเปลี่ยนจากการใช้สรรพนามมาเป็นการใช้ชื่อของตัวละครอันเป็นวิสามานยนามเสียเลย

นอกจากคำสรรพนามแทนชื่อของตัวละครทั่วไปแล้ว ในอาหรับนิทานยังมีการกล่าวถึงพระผู้เป็นเจ้าและศาสดาในศาสนาอิสลามไว้ด้วย เสฐียรโกเศศได้ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดลักษณะทางวัฒนธรรมในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก เพราะท่านอาจเห็นว่า สิ่งใดที่คนในสังคมนั้นยกย่อง เมื่อท่านถ่ายทอดความมาท่านจึงคงลักษณะการยกย่อง เคารพ ให้เกียรติ และนับถือไว้เช่นเดิม ฉะนั้นสรรพนามที่ใช้เช่นไรในฉบับภาษาอังกฤษ เมื่อท่านถ่ายทอดข้อความเหล่านี้มาเป็นภาษาไทย ท่านก็ได้ใช้คำสรรพนามในภาษาไทยที่มีความหมายในเชิงให้เกียรติและยกย่องเช่นนั้นด้วย เช่นในอาหรับนิทานเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** ในนิทานเรื่องมาเลกช่างทอ มาเลกได้ปลอมเป็นนบีมุฮัมหมัด โดยอาศัยอุปกรณ์เครื่องกล ทำให้พระธิดาซิรินาเข้าใจผิดและเชื่อดังนั้น นางจึงเรียกสามีของนางว่า ท่านมหาศาสดา

> ฝ่ายเจ้าหญิงดูเหมือนจะตั้งพระทัยคอยข้าพเจ้าอยู่แล้ว เพราะเมื่อไปถึงพระนาง[41] ตรัสกับข้าพเจ้าว่า "ท่านมหาศาสดา (ผู้แทนพระผู้เป็นเจ้า เป็นคำแทนพระนามของพระมะหะหมัด) หม่อมฉันตั้งตาคอยพระองค์และให้นึกหวั่น, เกรงว่า พระองค์จะทรงละเลยหม่อมฉัน ซึ่งเป็นพระชายาของพระองค์เสีย"
>
> 'The princess gare evidence of awaiting me with much impatience: "O great Prophet," she said, "I was beginning to get anxious, and I feared lest you had already forgotten your wife."[42]

---

[40] เสฐียรโกเศศ, **พันหนึ่งทิวา**, หน้า 47.

[41] เรื่องเดียวกัน, หน้า 286.

[42] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 2,. p. 116.

จะเห็นได้ว่าในฉบับภาษาไทย เสฐียรโกเศศได้พยายามอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจเพิ่มเติมว่า เดิมในเนื้อหาบอกว่า มาเลกแอบอ้างตัวเป็นพระมะหะหมัด แต่เจ้าหญิงกลับเรียกว่าท่านมหาศาสดา ทั้งนี้เพราะพระมะหะหมัดคือผู้แทนของผู้เป็นเจ้าอันเป็นท่านมหาศาสดา ข้อความในวงเล็บของฉบับภาษาไทย จึงมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านที่อาจจะไม่คุ้นเคยกับศาสนาอิสลาม เข้าใจในคำสรรพนามที่เจ้าหญิงใช้เรียกได้ชัดเจนขึ้น แต่ในฉบับภาษาอังกฤษมิได้กล่าวในประเด็นนี้ไว้ น่าจะเป็นเพราะในสังคมอังกฤษน่าจะมีความคุ้นเคยกับชื่อ Mahomet ว่าเป็นมหาศาสดาแห่งศาสนาอิสลามอยู่แล้ว

ในบทสรุปของนิทานเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** ในฉบับภาษาอังกฤษได้มีนักบวชเข้ามาช่วยปรับเปลี่ยนจิตใจของเจ้าหญิงให้หายเกลียดชังผู้ชาย โดยในฉบับภาษาไทยก็มีเนื้อความเป็นอย่างเดียวกัน หากที่น่าแปลกก็คือ ในฉบับภาษาอังกฤษมิได้ระบุ หรือชี้เฉพาะเจาะจงลงไปเลยว่า The Prophet คือ พระมะหะหมัด เช่นในฉบับภาษาไทย หรือแม้แต่กระทั่งคำว่า Most High หรือ Heaven ในฉบับภาษาอังกฤษ เมื่อแปลความมาในภาษาไทยได้หมายถึงพระผู้เป็นเจ้าของศาสนาอิสลาม ดังเช่น ข้อความในตอนหนึ่งว่า

> "อาตมาภาพขอทูลให้ทราบ" พระสังฆราชตอบ "ว่าบัดนี้ ท่านศาสดามะหะหมัดได้ขึ้นไปทูลขอต่อพระเป็นเจ้า พระเป็นเจ้าทรงพระกรุณา"[43]
>
> 'Yes,sire' replied the priest 'the Prophet has asked it of The Lord who has been gracious enough to grant it'[44]

อนึ่งในศาสนาอิสลามมิได้มีนักบวชแต่อย่างใด ฉะนั้นพระสังฆราชหรือ The Priest ในที่นี้จึงน่าจะหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดทางศาสนาในเมืองนั้นๆ โดยมากแล้วจะมีตำแหน่งเป็นอิหม่าม แต่ในฉบับภาษาไทยได้ใช้สรรพนามในลักษณะของพระสงฆ์ทางพุทธศาสนาเข้ามาแทรกในการนำเสนอเนื้อหา เพื่อทำให้นิทานมีความใกล้เคียงกับพื้นฐานของสังคมไทยมากขึ้น และในการที่ฉบับภาษาไทยได้แปลความหมายของคำว่า The Prophet ในฉบับภาษาอังกฤษ เป็นศาสดามะหะหมัดในภาษาไทยเลย ก็น่าจะเป็นเพราะว่า ในศาสนาอิสลามจะมีศาสนทูตของศาสนาคือนบีมุฮัมหมัด ฉะนั้นคำว่า The Prophet จึงเป็นเสมือนสรรพนามที่ทำความเข้าใจได้เลยว่าหมายถึงผู้ใด โดยไม่ต้องเอ่ยนาม แต่ในแวดวงผู้อ่านชาวไทย ซึ่งอาจไม่คุ้นเคยกับศาสนาอิสลาม จึงอาจไม่เข้าใจว่าหมายถึงบุคคลใด ทางผู้แปลในฉบับภาษาไทยจึงได้ถ่ายความเอาไว้ให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น

---

[43] เสฐียรโกเศศ, **พันหนึ่งทิวา**, หน้า 385.

[44] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 1, p. 253.

อีกทั้งลักษณะของบทสนทนาระหว่างผู้นำทางศาสนาและผู้ที่อยู่ในทางโลกระหว่างฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษจะมีความแตกต่างกัน ในบทสุดท้ายของเรื่อง**พันหนึ่งทิวา**ได้มีบทบาทของพระสังฆราชในการสนทนากับกษัตริย์และพระธิดาเป็นระยะๆ ซึ่งในลักษณะการสนทนาในฉบับภาษาไทยจะมีลักษณะการใช้คำสรรพนามเรียกบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 รวมไปถึงการใช้คำกริยาที่เป็นไปในทางคติพุทธศาสนา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสถานะที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทั้ง 2 กลุ่มนี้ โดยใช้คำที่เป็นที่คุ้นเคยและเข้าใจกันดีอยู่แล้วในหมู่พุทธศาสนิกชน เช่น คำว่า พระสังฆราช อาตมาภาพ พระคุณเจ้า โยม บพิตร นิมนต์ เป็นต้น (จากเนื้อเรื่องฉบับภาษาไทย หน้า 384-393) แต่ในฉบับภาษาอังกฤษมิได้ใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะของการแบ่งแยกระดับความสัมพันธ์เช่นนี้เลย ยังคงใช้ว่า The high priest. Holy, dervish, I, My Father, You เป็นต้น (จากเนื้อเรื่องฉบับภาษาอังกฤษ หน้า 252-264 เล่ม 2) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการพูดจาที่ใช้กันอยู่ในหมู่มุสลิม ทั้งนี้ในศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช ผู้นำทางศาสนาก็เป็นคนธรรมดาทั่วไปเช่นคนอื่นๆ จึงมิได้มีระดับของคำพูดที่แตกต่างไปจากการใช้ทั่วๆไป

จากลักษณะการใช้สรรพนามที่ยกมาทั้งหมดนี้ พอจะเห็นได้ว่า ในการถ่ายทอดอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ ท่านได้แปลความโดยใช้คำสรรพนามตามต้นฉบับภาษาอังกฤษ เป็นส่วนใหญ่ แต่ในเนื้อหาบางส่วนท่านได้มีการปรับใช้ลักษณะสรรพนามให้สอดคล้องกับความคุ้นเคยในภาษาไทย การใช้คำสรรพนามในอาหรับนิทานฉบับภาษาไทย นับเป็นลักษณะของสรรพนามที่ใช้กันอยู่ในภาษาไทย เช่น การใช้สรรพนามในลักษณะเครือญาติ เนื่องจากสังคมวัฒนธรรมอาหรับเป็นสังคมตะวันออกเช่นเดียวกับสังคมวัฒนธรรมไทย จึงอาจทำให้มีลักษณะของความสัมพันธ์ในสังคมระหว่างผู้คนคล้ายคลึงกัน ส่งผลให้ในการเรียกบุคคลอื่นที่ไม่ทราบชื่อ จะใช้ลักษณะของสรรพนามแบบเรียกเครือญาติของตน โดยพิจารณาจากเพศและวัยของบุคคลผู้นั้นเป็นสำคัญ นอกจากนี้ลักษณะของการเรียกบุคคลโดยใช้สายสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร หรือสามีกับภรรยา มีปรากฏให้เห็นในอาหรับนิทานทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ในฉบับภาษาไทยหากตอนใดที่เสฐียรโกเศศพิจารณาว่า ลักษณะการเรียกตามรูปแบบดังกล่าวอาจทำให้ผู้อ่านสับสน ก็อาจเปลี่ยนจากการใช้สรรพนามมาเป็นการเรียกนามของตัวละครไปเลย ไม่เพียงเท่านั้นในส่วนของการใช้สรรพนามที่มีความหมายเฉพาะตัวบุคคล เสฐียรโกเศศได้อธิบายความแทรกเพิ่มไปด้วยเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น จากลักษณะต่างๆ เหล่านี้ จะเห็นได้ว่า เสฐียรโกเศศได้ใช้ลักษณะของการใช้คำสรรพนามเข้ามาช่วยในการถ่ายทอดอาหรับนิทานเข้าสู่สังคมวัฒนธรรมไทย ทำให้อาหรับนิทานมีความน่าสนใจในสายตาของผู้อ่านมากขึ้น นับเป็นศิลปะการใช้ภาษาอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม ในการถ่ายทอดผลงานอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ

4.4 ลักษณะการถ่ายทอดคำศัพท์

เนื่องจากอาหรับนิทานเป็นวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม จึงมีอิทธิพลของวัฒนธรรมอาหรับข้ามเข้ามาสู่ฉบับภาษาอังกฤษและฉบับภาษาไทย อิทธิพลต่างๆ เหล่านี้ไม่ใช่เฉพาะลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของตัวละคร ฉากในเรื่อง ชื่อของตัวละครและสถานที่เท่านั้น หากยังมีการใช้ถ้อยคำสำนวนอันเป็นที่นิยมใช้กันอยู่ในวัฒนธรรมอาหรับ เข้ามาแทรกอยู่ตามส่วนต่างๆ ของอาหรับนิทานทุกๆ เรื่องด้วย ผู้อ่านจึงมีโอกาสได้รู้จักกับคำศัพท์หรือภาษาที่ใช้กันอยู่ในพื้นเมืองของดินแดนอาหรับไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ดี ในการแปลความเป็นฉบับภาษาไทย เสฐียรโกเศศพยายามถ่ายทอดคำและข้อความเหล่านั้น โดยให้ความหมายประกอบเพื่อให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจความหมายของคำที่มีต่อเนื้อหาได้โดยง่าย ดังพอจะยกมานำเสนอได้ ดังนี้

การถอดความคำว่า kafir ในนิทานเรื่องปาชาแห่งเตอรกี ในฉบับภาษาไทยได้ถอดความสำนวนหรือคำที่ใช้เรียกกัน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นศัพท์เฉพาะที่รู้กันในหมู่มุสลิม เช่น ในฉบับภาษาอังกฤษว่า "Kafir, you have our promise, and may proceed."[45] ซึ่งในฉบับภาษาไทย "เฮ้ย! ไอ้ถ่อย เราให้สัญญา จงเล่าเรื่องของเจ้าไปเถิด"[46] คำว่า Kafir ในที่นี้ หากผู้ที่ไม่มีพื้นความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม อาจให้ความหมายผิด โดยเข้าใจว่าเป็นชื่อคนก็เป็นได้แต่จริงๆ แล้ว คำว่า Kafir เป็นคำที่ใช้เรียกบุคคลที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งไม่ได้มีนัยแห่งการดูถูกแคลนอยู่ในคำนี้แต่อย่างใด เป็นแต่เพียงคำเรียกที่แสดงให้เห็นว่ามิใช่พวกเดียวกันเท่านั้น ไม่ได้มีความรุนแรง เช่น คำที่คนไทยภาคกลางเรียกคนไทยภาคอีสานว่าลาวแต่อย่างใด ซึ่งในการแปลความหมายเป็นภาษาไทยในครั้งนี้ ผู้แปลไว้ว่า "ไอ้ถ่อย" ซึ่งก็อาจเป็นไปได้และสอดคล้องกับเนื้อหา เพราะผู้ที่ถูกเรียกในเรื่องนั้นเป็นชาวต่างชาติมีฐานะต่ำกว่าปาชาผู้เรียกเป็นอย่างมาก

ในเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** ในฉบับภาษาอังกฤษ จะมีการใช้คำภาษาอาหรับเรียกแทนตำแหน่งเฉพาะในบางตำแหน่งที่เป็นที่รู้จักและเข้าใจกันทั่วไป เช่น vizir หรือวิเซียร์ในฉบับภาษาไทย แต่ก็มีคำบางคำที่ใช้ในฉบับภาษาอังกฤษ แต่ในฉบับภาษาไทยได้แปลความหมายของคำนั้นออกมา เช่น คำว่า cadi ในฉบับภาษาไทยได้ใช้ว่า ตุลาการ แทน ดังเช่น

---

[45] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 23.

[46] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาชาแห่งเตอรกี**, หน้า 51.

"ท่านตุลาการได้ยินดังนี้จึงพูดว่า....

"ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง" ท่านตุลาการพูด "ทำไมเมื่อวานนี้จึงไม่บอกให้รู้เสียแต่แรกจะได้ไม่ต้องทำโทษกัน"[47]

As soon as Couluofe had said these words, the cadi said to him...

'Why, young man,' replied the judge, 'did you not declare that yesterday? I should not have had you ill-treated.'[48]

จะเห็นได้ว่าในฉบับภาษาอังกฤษใช้คำถึงสองคำที่มีความหมายตรงกับภาษาไทยคำว่าตุลาการคำเดียว ได้แก่ คำว่า Cadi กับ judge หากผู้อ่านทั่วไปไม่ได้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาหรับมาก่อน ก็พอจะเข้าใจได้ว่าคำว่า Cadi ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะของชาวอาหรับนั้น น่าจะมีความหมายตรงกับคำว่า judge ในภาษาอังกฤษ แต่ในฉบับภาษาไทยได้ถ่ายความออกมาให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้โดยง่าย ไม่สับสน

นอกจากนี้ในอาหรับนิทานทุกๆ เรื่องจะมีการใช้คำว่า cadi โดยตลอด ซึ่งในฉบับภาษาไทยบางครั้งก็ใช้ทับศัพท์ บางครั้งก็จะแปลเป็นตุลาการ หรือบางครั้งก็จะใช้ทั้งสองคำโดยให้ความหมายแก่ผู้อ่านได้รับทราบด้วย เช่น ในตอนหนึ่งของเรื่องนิยายปาชาแห่งเตอรกี มีลักษณะการถอดความคำว่า cadi ดังนี้

ในนิทานของชาวชาติกรีก เมื่อเขาฆ่าชายชาวเอธิโอเปียนแล้วเขาก็กลัวความผิดทั้งจากนายจ้างและตุลาการ ดังในฉบับภาษาไทยว่าไว้ว่า "อีกประการหนึ่งถ้าความเรื่องนี้ถึงกาดี (ตุลาการแขก) ขึ้นแล้ว ข้าพเจ้าจะเดือดร้อนเพราะไม่มีพยานสนับสนุนเรื่องของข้าพเจ้า"[49] ในฉบับภาษาอังกฤษว่า "and as there were no witnesses, it would go hard with me when brought before the cadi"[50] ในฉบับภาษาอังกฤษไม่มีการขยายความเลยว่า cadi เป็นใคร มีบทบาทอย่างไร ผู้อ่านหากปราศจากความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมอาหรับแล้ว ก็คงจะต้องข้ามความเข้าใจในจุดนี้ไป ซึ่งผู้แปลในฉบับภาษาไทยได้ขยายความไว้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้ในอาหรับนิทานเรื่องนิยายปาชาแห่งเตอรกี จะมีการใช้คำภาษาพื้นเมืองอยู่มาก เสฐียรโกเศศได้ถ่ายทอดคำเหล่านี้มาในฉบับภาษาไทย มีทั้งภาษาพื้นเมืองและความหมายหรือมีการแปลความหมายมาใช้เลย และมีการใช้คำทับศัพท์ ดังคำและข้อความที่จะยกมาต่อไปนี้

---

[47] เสฐียรโกเศศ, **พันหนึ่งทิวา**, หน้า 112.

[48] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 1, p. 150.

[49] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาชาแห่งเตอรกี**, หน้า 53-54.

[50] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 24.

ฉบับภาษาไทย		*ฉบับภาษาอังกฤษ*	
คำศัพท์	*ความหมาย*	*คำศัพท์*	*ความหมาย*
อาเฟริน	เก่งมาก	aferin	excellent
ยาฮาบีบี	ไอ้เพื่อน	yaha bibi	my friend
มุระขะ	ไปได้	Murakhas	you are dismissed
พวกเยเสดี	พวกบูชาผี	a Yesedi	A worshipper of the devil
ตัลเลห์	ลิขิตของมนุษย์	talleh	destiny
โมบาเรก	ขอให้เจ้าจงเคราะห์ดีเถิด	Mobarek!	May you be fortunate!
เยหะนำ	นรก	Jehannum	-
ไซตัน	ปีศาจ	Shitan	devil
มุเอสซิน	-	muessin	-
กปิดชิบาจิ	เพชฌฆาต	capidji bachi	-
โกชอะเมเดอิด	เชิญ-ยินดี	Kosh amedeid!	You are welcome!

จากคำและข้อความที่ยกมา เมื่อพิจารณาในแต่ละคำจะพบว่า บางคำสามารถหาความหมายในภาษาอาหรับได้ และมีบางคำที่ไม่สามารถสืบค้นได้ว่าเป็นคำใดในภาษาอาหรับหรือมาจากภาษาใด เช่นคำว่า อาเฟริน (aferin) กปิดชิบาจิ (capidji bachi) และ โกชอะเมเดอิด (Kosh amedeid!) ทั้งนี้คำว่า กปิดชิบาจินำจะมาจากภาษาอาหรับ แต่ผู้แต่งในฉบับภาษาอังกฤษอาจรับฟังมาอีกต่อหนึ่ง เมื่อถ่ายเสียงออกมาจึงทำให้เพี้ยนไปจากรูปศัพท์เดิมจนไม่สามารถสืบค้นได้ว่ามาจากศัพท์ภาษาอาหรับคำใดและมีความหมายว่าอย่างไร เข้าใจว่าที่เสฐียรโกเศศให้ความหมายว่าเพชฌฆาตน่าจะมาจากการให้ความหมายตามบริบทแวดล้อมของประโยคที่มีคำนี้ประกอบอยู่ ส่วนคำว่า โกชอะเมเดอิด ไม่น่าจะเป็นภาษาอาหรับและไม่ใช่ภาษาตุรกีด้วย จึงไม่ทราบว่ามีความหมายเช่นเดียวกับที่ผู้แต่งในภาษาอังกฤษให้ความหมายไว้หรือไม่

ในส่วนของศัพท์คำอื่นๆ อาจพิจารณาความเกี่ยวข้องกับภาษาอาหรับได้ดังนี้ ยาฮาบีบี (ya ha bibi) คำนี้ในภาษาอาหรับจะใช้เรียกคนที่เป็นที่รัก อาจใช้เรียกเพื่อนที่รักเช่นในนิทานใช้ก็ได้ คำว่า มุระขะ (murakhas) ในภาษาอาหรับจะหมายถึงใบอนุญาตให้ผ่านไป ซึ่งจะใช้ในความหมายที่ปาชาอนุญาตให้นักโทษออกไปได้ก็สามารถใช้ได้ คำว่า เยเสดี (yesedi) คำนี้ในภาษาอาหรับจะอ่านว่า ญะสะดีย์ มีความหมายถึงร่างกายซากศพของมนุษย์ อาจใช้เรียกพวกที่บูชาวิญญาณ บูชาผีก็ได้ แต่คำที่ใช้เรียกพวกบูชาผีนั้น ภาษาอาหรับจะใช้ว่า*อุบบาดอัซซะยาฏีน* หมายถึงพวกบูชาวิญญาณ นับถือผีต่างๆ คำว่า ตัลเลห์ (Talleh) น่าจะมาจากภาษาอาหรับว่าอัญจเลน หรือ อัญจลาห์ มีความหมายว่าทุกอย่างในชีวิตถูกกำหนดไว้แล้ว ซึ่งใช้ในความหมายว่าลิขิตของ

มนุษย์ตามนิทานก็ได้เช่นกัน คำว่า เยหะนำ (Jehannum) ภาษาอาหรับอ่านว่า ยะฮันนำ หมายถึงนรกอันเป็นที่มนุษย์ต้องชดใช้ความผิดของตน หลังจากวันพิพากษาแล้ว คำว่า ไชตัน (Shitan) ภาษาอาหรับจะเรียกว่า ซัยตอน หมายถึงญินพวกหนึ่งที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งของพระเจ้า มี อิบริสเป็นหัวหน้า ซึ่งในตอนที่พระเจ้าสร้างอาดัมมนุษย์คนแรกของโลกขึ้นมา พระองค์ได้สั่งให้ อิบริสทำความเคารพนบีอาดัม แต่อิบริสไม่ยอมเชื่อฟัง เพราะไม่คิดว่านบีอาดัมจะประเสริฐกว่าตน ต่อมาอิบริสและพวกพ้องจึงตั้งใจล่อลวงลูกหลานนบีอาดัมให้ห่างไกลจากความเชื่อและศรัทธาในพระเจ้า การเรียกซัยตอนในภาษาอาหรับว่าเป็นเสมือนปีศาจก็อาจจะสามารถใช้ในความหมายนี้ได้ คำว่า มุเอสซิน (Muessin) ภาษาอาหรับใช้ว่า มุอัสซิน หมายถึงผู้ทำหน้าที่ในการบอกเวลาละหมาด โดยจะกล่าวอะซาน (คำเรียกให้ทำการละหมาด) มุสลิมได้ยินก็จะทราบได้ว่าถึงเวลาละหมาดแล้ว คำว่า โมบาเรก (Mobarek) ภาษาอาหรับใช้ว่า มุบาร็อก แปลว่า ความมีสิริมงคล จะใช้ในความหมายอวยพรให้โชคดีก็ได้เช่นกัน เช่นในวันตรุษ (วันอีด-Eid) ของอิสลาม มุสลิมจะอวยพรว่า Eid-Mubarok คือสุขสันต์วันอีด

จะเห็นได้ว่าคำศัพท์เฉพาะเหล่านี้มีการถ่ายเสียงมาจากภาษาอาหรับ บางคำจึงผิดเพี้ยนไปจากเสียงเดิมจนไม่สามารถย้อนหาที่มาของคำได้ก็มี เสฐียรโกเศศได้ถ่ายเสียงคำในภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยพยายามให้มีเสียงใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษมากที่สุดในส่วนของความหมายก็ถ่ายทอดความหมายมาจากภาษาอังกฤษ คำในลักษณะนี้มีอยู่มากในอาหรับนิทาน บางครั้งเสฐียรโกเศศก็ได้แปลความเป็นภาษาไทยไปเลย อย่างไรก็ดี ศิลปะการใช้ภาษาในการถ่ายทอดวรรณกรรมโดยแทรกคำภาษาพื้นเมืองมาด้วยเช่นนี้ ทำให้อาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศมีความเป็นวรรณกรรมต่างวัฒนธรรมอยู่มากทีเดียว แต่ก็ไม่ได้ทำให้ผู้อ่านสับสนหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาเพราะเสฐียรโกเศศได้มีการแทรกความหมายไว้ในหลายๆ ส่วนของนิทาน

ในอาหรับนิทานเรื่องนิยายปาซาแห่งเตอรกี จะมีการใช้ภาษาท้องถิ่นในลักษณะของคำอุทานแบบชาวอาหรับแทรกเป็นระยะๆ อยู่มากทีเดียว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้แต่งเรื่องนี้เป็นชาวตะวันตก ได้แต่งเรื่องนี้ขึ้นมาเอง โดยมิได้แปลมาจากภาษาอาหรับ จึงมีการนำลักษณะการใช้ภาษาที่มีคำท้องถิ่นแทรกอยู่มากๆ เช่นนี้ อาจจะเพื่อทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงกลิ่นอายของความเป็นตะวันออก ความเป็นอาหรับของนิทานเรื่องนี้โดยให้มีการดำเนินเรื่องอยู่ในวัฒนธรรมและดินแดนอาหรับ ประกอบกับประสบการณ์ชีวิตของผู้แต่งที่เคยเป็นกัปตันเดินเรือมาก่อน จึงมีโอกาสพบปะและรู้จักกับผู้คนในดินแดนต่างๆ มากมาย รวมทั้งดินแดนอาหรับ ดินแดนตุรกีด้วย เขาอาจจะจดจำคำและลักษณะการใช้คำอุทานต่างๆ ที่คนในดินแดนอาหรับและตุรกีใช้อยู่ เขาจึงนำเอาถ้อยคำประโยคต่างๆ เหล่านั้นมาแทรกอยู่ในงานของเขา โดยมากแล้วจะมีการให้ความหมายของถ้อยคำเหล่านั้นไว้หลังจากที่ตัวละครได้กล่าวภาษาพื้นเมืองไปแล้ว จะใช้เครื่องหมายจุลภาค (comma-,) คั่นระหว่างข้อความภาษาอาหรับกับความหมายในภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้อ่านสามารถรับรู้ความ

หมายของถ้อยคำดังกล่าวได้ เมื่อเสฐียรโกเศศแปลความและถ่ายทอดถ้อยคำดังกล่าว เข้ามาสู่ฉบับภาษาไทย เสฐียรโกเศศจะแปลความหมายเป็นภาษาไทยไว้ในวงเล็บ ซึ่งขยายหลังจากข้อความภาษาพื้นเมือง ลักษณะการถ่ายทอดข้อความเหล่านี้ของเสฐียรโกเศศในเรื่องนิยายปาซาแห่งเตอรกี อาจแยกประเด็นศึกษา ได้ดังนี้

คำสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้า

- อ้าล่าห์เกบุระ (พระเจ้าทรงฤทธิ์เดช) หรือ อัลลาห์เกบิระ มาจาก Allah Kebur! God is most powerful! ข้อความนี้น่าจะมาจากภาษาอาหรับว่า อัลลอฮุอักบัร หมายความว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่แห่งสากลโลก

- อัลลาห์การิม (พระอ้าหล่าทรงเมตตายิ่ง) มาจาก Allah Karim! God is most mereiful ในภาษาอาหรับคำว่า อัลลอฮ์การิม มีความหมายว่า อัลลอฮ์ทรงประเสริฐยิ่ง ซึ่งใช้ในความหมายทรงเมตตายิ่งก็ได้เช่นกัน แต่คำว่าเมตตาในภาษาอาหรับจะใช้ว่าอัลเราะห์มาน (ผู้ทรงกรุณาปรานี) อัลเราะฮีม (ผู้ทรงเมตตาเสมอ)

- อ้าหล่าอักบาร์ (พระเจ้าอยู่ทั่วไป) มาจาก Allah Wakbar – God is everywhere! หากพิจารณาจากเสียงของคำ คำนี้น่าจะมาจากภาษาอาหรับคำว่า อัลลอฮุอักบัร แต่ถ้าพิจารณาตามความหมายของคำ น่าจะมาจากภาษาอาหรับว่า อัลลอฮ์วัจญะฮา มีความหมายว่า พระพักตร์ของอัลลอฮ์มีอยู่ทุกทิศ แต่การกล่าวในลักษณะที่ไม่กล่าวกันในวัฒนธรรมอาหรับ เพราะผิดหลักการศรัทธาในด้านคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ทั้งนี้เพราะอัลลอฮ์ทรงดำรงอยู่ด้วยพระองค์ มิได้พึ่งพิงสิ่งต่างๆ แต่อย่างใด ทรงดำรงอยู่ตลอดไป พระองค์ไม่มีขนาด ไม่มีรูปร่างหรือลักษณะ ไม่มีทิศทาง เราไม่อาจกำหนดได้ว่าอัลลอฮ์อยู่ที่นั่น อยู่ที่นี่ แต่ทุกหนแห่งอยู่ในความคุ้มครองของพระองค์ทั้งนั้น ฉะนั้นการกล่าวว่าอัลลอฮ์อยู่ทั่วไปจึงเป็นการกล่าวที่ไม่สมควร

- บาริกอัลลาห์ (ขอความสรรเสริญจงมีแต่พระอ้าหล่า) มาจาก Barik Allah – praise be to God คำนี้ในภาษาอาหรับจะใช้ว่าบารกัลลอฮ์ มีความหมายว่า ขอความจำเริญจากอัลลอฮ์จงมีแต่ท่าน ซึ่งมิใช่ในความหมายตามที่ในนิทานใช้

- อัลลาห์อักบาร์ มาจาก Allah acbar! God is great ภาษาอาหรับใช้ว่าอัลลอฮุอักบัร หมายความว่าอัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่ ผู้ทรงอานุภาพยิ่ง ซึ่งความหมายในนิทานก็ใช้คล้ายคลึงกัน

- โกดาเชฟามิเกเหด (พระเจ้าทรงบันเทาความทุกข์) มาจาก Khoda Shefa midehed – God give relief! คำนี้ไม่ทราบว่ามาจากภาษาใด ไม่สามารถสืบค้นได้ทั้งในภาษาตุรกีและภาษาอาหรับ

คำกล่าวขอบคุณพระผู้เป็นเจ้า

- ฉุกกุรอัลลาห์ (ขอบใจพระเจ้า) มาจาก Shuhur Allah! Thanks be to God! ภาษาอาหรับจะอ่านว่า ฉุกรุลลอฮ์ หรือ ฉุกูรอัลลอฮ์ มีความหมายเช่นเดียวกันว่า ขอบคุณอัลลอฮ์

- หะฮัมดิลลาห์ (ขอความสรรเสริญจงมีแด่พระเจ้า) มาจาก Hham d'illah! Praise be to God! ภาษาอาหรับจะอ่านว่า อัลฮัมดุลิลลา มีความหมายว่า การสรรเสริญทั้งมวลนั้นเพื่ออัลลอฮ์ ซึ่งบ่อยครั้งที่เดียวที่มุสลิมจะใช้ในการกล่าวขอบคุณพระผู้เป็นเจ้าในโอกาสต่างๆ เช่น เมื่อทราบข่าวดี เมื่อทานอาหารเสร็จ เมื่อตื่นนอน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะมุสลิมเชื่อว่าการที่เราสามารถได้มี ได้เป็น หรือได้กระทำสิ่งใดๆ ก็ตาม มิใช่มาจากความสามารถของมนุษย์เท่านั้น แต่มาจากพระประสงค์และความช่วยเหลือของอัลลอฮ์เป็นสำคัญ มุสลิมมักกล่าวสรรเสริญพระองค์ เพื่อระลึกถึงบุญคุณของพระองค์

คำกล่าวขออภัยโทษจากพระผู้เป็นเจ้า

- สตัฟฟิร์อัลลาห์ มาจาก Staffir Allah! God forgive me! ภาษาอาหรับจะพูดว่า อัสเตาอ์ฟิรุลลอฮ์ หมายถึงขอประทานอภัยโทษจากอัลลอฮ์ มุสลิมจะกล่าวคำนี้เสมอๆ เพราะอาจทำผิดได้เสมอ จึงขอความเมตตาจากอัลลอฮ์ประทานอภัยโทษให้

คำกล่าวปฏิเสธ

- มินอัลลาห์! พระอ้าหล่าทรงห้ามขาด มาจาก Min Allah! God forbid! น่าจะมาจากภาษาอาหรับว่า มะนะอัลลอฮ์ แปลว่าอัลลอฮ์ทรงห้าม อาจใช้กล่าวในการปฏิเสธที่จะทำในสิ่งที่ผิดหลักการศาสนา

คำกล่าวสบถหรือคำด่า

- อันนะเสนะ (โคตรแม่มึง) มาจาก Anna Senna! Curses on your mother! คำนี้ไม่ทราบว่ามาจากภาษาใด

- ไซตั้นบาเจน (ลูกไอ้พวกปีศาจ) มาจาก The shitan bachen - for a son of the devil he still is ไม่ทราบว่าคำว่า บาเจน มีความหมายว่าอย่างไร ในภาษาอาหรับหากจะใช้ว่า "ลูกไอ้พวกปีศาจ" จะกล่าวว่า อิบนิซัยตอน เพราะคำว่า อิบนิจะเป็นว่าลูกของ.... ซึ่งซัยตอนจะหมายคือปีศาจตามที่ได้กล่าวไปแล้ว

- บาเชมอุสตุน! ตกนรกซิ มาจาก Bashem ustun, on my head be it! คำนี้ไม่ทราบว่ามาจากคำในภาษาใด

- ลาหเนเบไซตัน (ไอ้ปีศาจต้องสาป) มาจาก Lahnet be shitan! Curses on the devil! เป็นคำที่ใช้ด่า ด่าว่า ลาห์เนบ แปลว่าสาปแช่ง คำว่า be น่าจะมาจากคำว่า bi เป็นคำบุพบทขยายอาจแปลว่า บน ในที่นี้จึงทำให้คำนี้มีความหมายว่า สาปแช่งพวกซัยตอน หรือในภาษาอาหรับอาจใช้ประโยคที่ว่า ละอ์นะ อะลาซัยตอน หมายถึงซัยตอนที่ถูกสาปแช่งได้เช่นกัน

คำกล่าวทั่วไป

- อินสลาห์! (ถ้าพระเจ้าทรงโปรด) มาจาก Inshallah! Please the Lord, ภาษาอาหรับจะใช้ว่า อินชาอัลลอฮ์ มีความหมายว่า ถ้าหากอัลลอฮ์ทรงประสงค์จะใช้กล่าวในการพูดถึงเหตุการณ์

ในอนาคตข้างหน้าที่ยังไม่เกิดขึ้น ว่าจะเป็นไปตามที่คาดไว้ได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับพระประสงค์ของอัลลอฮ์ มุสลิมจะกล่าวคำนี้หลังจากการพูดถึงเรื่องในอนาคตเสมอๆ

- มัสซัลลาห์! มาจาก Masshallah! How wonderful is God ภาษาอาหรับจะใช้ว่า มาชาอัลลอฮ์ หมายถึงสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงประสงค์ให้เกิด จะใช้กล่าวบ่อยครั้งเมื่อได้ทราบถึงเรื่องที่ได้เกิดขึ้นแล้ว

- มินอัลลาห์ (ในนามแห่งพระเป็นเจ้า) มาจาก Bismillah! In the name of the most High God. ภาษาอาหรับจะใช้ว่า บิสมิลลาห์ หมายความว่าด้วยพระนามของอัลลอฮ์ จะใช้กล่าวก่อนเริ่มกระทำสิ่งใดๆ เพื่อความสิริมงคลและประสบความสำเร็จในการกระทำนั้นๆ

- วัลลาห์เอลนาบี (โดยเดช พระอ้าหล่าและพระนาบี) มาจาก Wallah el Nebi! By God and the Prophet! คำว่า วัลลาห์ จะมีความหมายว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ในที่นี่จึงมีความหมายว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์และนบีมุฮัมหมัด ซึ่งอาจเป็นคำที่ใช้ในลักษณะคำอุทานติดปากที่กล่าวเมื่อตกใจ หรือต้องการย้ำคำพูดของตน

- วัลลาห์ถะอิบ (พูดถูก) มาจาก Wallah thaib! Well saiid, by Allah! คำว่า Wallah แปลว่าสาบานต่ออัลลอฮ์ คำว่า Thaib แปลว่า ดี อาจใช้ในความหมายว่า พูดดีก็ได้ ในที่นี้คำว่า Wallah Thaib จะเป็นคำอุทานติดปาก เช่นเดียวกับความหมายที่ใช้ในภาษาไทยว่า "แหม ดีจังเลย"

ลักษณะการใช้ข้อความในลักษณะที่ยกมานี้ จะพบมากในเรื่อง**นิยายปาชาแห่งเตอรกี** ทำให้เห็นถึงการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมอาหรับ ที่แทรกมากับเนื้อเรื่องโดยผ่านภาษาพูดของชาวอาหรับ จะเห็นได้ว่า โดยมากแล้วจะเกี่ยวพันกับความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาอิสลาม แสดงให้เห็นถึงความเชื่อความศรัทธาที่ฝังรากลึกอยู่ในจิตใจของผู้คนในดินแดนนั้น ส่วนการปฏิบัตินั้นเป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมแตกต่างไปจากหลักการก็เป็นได้ เสฐียรโกเศศได้พยายามถ่ายเสียงของข้อความเหล่านี้ออกมาให้อยู่ในรูปแบบภาษาไทยที่สามารถออกเสียงได้ง่าย และยังให้ความหมายไว้ด้วย ทำให้ผู้อ่านได้มีโอกาสทราบว่า คำต่างๆ เหล่านี้มีความหมายอย่างไร ซึ่งหากมีข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากภาษาที่ใช้กันอยู่ในนวัฒนธรรมอาหรับ ก็เนื่องมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษได้ถ่ายเสียงและให้ความหมายมาผิด จะเห็นได้ว่าโดยมากแล้วเสฐียรโกเศศจะถ่ายเสียงและความหมายตรงตามต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

นอกจากนี้จะสามารถเห็นความตั้งใจในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอาหรับของเสฐียรโกเศศได้อย่างชัดเจน มีข้อความหลายข้อความในเรื่อง**นิยายปาชาแห่งเตอรกี**ที่เสฐียรโกเศศใช้ภาษาอาหรับแทนการแปลความหมายของถ้อยคำเหล่านั้น ทั้งๆ ที่ในฉบับภาษาอังกฤษก็มิได้ใช้ภาษาอาหรับแต่อย่างใด แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ ความสนใจและความพยายามในการศึกษาภาษาอาหรับอย่างมาก เช่น

ในฉบับภาษาอังกฤษว่า God is great ในฉบับภาษาไทยใช้ว่า อัลลอห์เกบุระ เลย โดยไม่ให้ความหมาย ทั้งนี้ก่อนหน้าที่ในเนื้อเรื่องมีการใช้อัลลอห์เกบุระว่า หมายถึง God is great อยู่มากแล้ว เสฐียรโกเศศจึงใช้คำนี้ไปเลย ซึ่งจริงๆ แล้ว God is great ในภาษาอาหรับจะใช้ว่า อัลลอฮุอักบัร ต่อมาในช่วงท้ายเรื่อง เสฐียรโกเศศได้ใช้ว่า อัลลาห์อักบาร์ ในการแปลความหมายของคำว่า God is great ด้วย

นอกจากนี้หากข้อความตอนใดเป็นการกล่าวคำปฏิญาณตนของมุสลิม เสฐียรโกเศศจะใช้ภาษาอาหรับแทนการแปลความหมายของประโยคในฉบับภาษาอังกฤษที่ว่า "There is but one God, and Mahamet is his Prophet! เสฐียรโกเศศจะใช้ว่า "อัลลาห์อิลลาฮา มะหะหมัดรี่สุลลิ-ลาห์" ข้อความทั้งในฉบับภาษาไทยที่เป็นภาษาพื้นเมืองอาหรับกับต้นฉบับภาษาอังกฤษจะมีความหมายตรงกันว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด และนบีมุฮัมหมัดคือศาสนทูตของพระองค์ ซึ่งหากพิจารณาตามการกล่าวคำปฏิญาณตนในศาสนาอิสลามจะต้องกล่าวว่า "ข้าพเจ้าขอปฏิญาณตนว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และนบีมุฮัมหมัดคือศาสนทูตของพระองค์" เป็นภาษาอาหรับว่า "อัชฮาดุอันลาอิลลาฮาอิลลัลลอฮ์ วะอัชฮาดุอันนะมูฮัมมะดัลรอซูลุ้ลลอฮ์" เนื่องจากในต้นฉบับภาษาอังกฤษขาดคำว่า "ข้าพเจ้าขอปฏิญาณตนว่า" (I testify that....) และ "นอกจากอัลลอฮ์" (except Allah....) เมื่อเสฐียรโกเศศแปลความมาคำปฏิญาณตนในฉบับภาษาไทยจึงมีเฉพาะข้อความที่มีความหมายตรงกับฉบับภาษาอังกฤษเท่านั้น นับได้ว่าเสฐียรโกเศศให้ความสนใจในการศึกษาภาษาอาหรับ ประกอบกับถ่ายทอดผลงานของท่านเป็นอย่างดีทีเดียว

นอกจากในเรื่องของการแปลความภาษาพื้นเมืองแล้ว เสฐียรโกเศศยังพยายามถ่ายทอดเนื้อหาอาหรับนิทานฉบับภาษาอังกฤษ โดยใช้คำที่ผู้อ่านชาวไทยคุ้นเคยมากกว่าการทับศัพท์คำในภาษาอังกฤษด้วย เช่น ในเรื่อง**อาหรับราตรี** ในนิทานเรื่องกษัตริย์กรีกกับนายแพทย์ดูบัน จะเห็นถึงความพยายามของผู้แปลในฉบับภาษาไทยที่จะทำให้ผู้อ่านคนไทยเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น โดยกษัตริย์กรีกนั้นในฉบับภาษาอังกฤษใช้ว่า King Yunan ซึ่งมีเชิงอรรถท้ายหน้าอธิบายเสริมความว่า Yunan นั้นเป็นคำภาษาอาหรับเก่าแก่ที่ใช้เรียกพวกกรีกในส่วนของประเทศอิหร่านนั้น ซึ่งปัจจุบันก็ยังใช้คำนี้อยู่ ส่วนคำว่า เปอร์เซีย ฉบับภาษาอังกฤษใช้ว่า Fars โดยในเชิงอรรถได้อธิบายว่า Fars นั้น หมายถึง ประเทศเปอร์เซีย จากฉบับภาษาไทยหน้า 68 และฉบับภาษาอังกฤษ เล่ม 1 หน้า 45 จะเห็นได้ว่าผู้แปลในฉบับภาษาไทยพยายามแปลคำที่ไม่คุ้นเคยของผู้อ่านชาวไทยให้เป็นชื่อสถานที่ที่คุ้นเคยมากกว่า โดยมิได้บิดเบือนเนื้อหาของเรื่องราวแต่อย่างใด

นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการใช้คำอุทานที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้ถ่ายทอดวรรณกรรมระหว่างพื้นฐานวัฒนธรรมของตัวละครในเรื่อง วัฒนธรรมของผู้ถ่ายทอดในฉบับภาษาอังกฤษ และวัฒนธรรมของผู้ถ่ายทอดในฉบับภาษาไทย ดังตัวอย่างของคำอุทานใน

เรื่องพันหนึ่งทิวา ที่ตัวละครในฉบับภาษาอังกฤษอุทานว่า "By the soul of the prophet!"[51] ส่วนในฉบับภาษาไทยว่า "คุณพระช่วย" และในเรื่องนิยายปาชาแห่งเตอรกี ตัวละครฉบับภาษาอังกฤษกล่าวว่า "Amen!"[52] ฉบับภาษาไทยว่า "สาธุ"[53] จะเห็นได้ว่าข้อความภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความหมายไปในทางเดียวกัน คือกล่าวถึงตามความเชื่อความศรัทธาของศาสนาตน จึงทำให้ลักษณะของการใช้คำแตกต่างไปตามธรรมเนียมในสังคม เช่นในสังคมอาหรับจะนิยมกล่าวถึงพระผู้เป็นเจ้าและนบี ส่วนในสังคมไทยจะเรียกหาพระ และในการใช้คำ Amen จะหมายความว่าขอให้เป็นเช่นนั้น ซึ่งใช้ในศาสนาคริสต์ ในภาษาอาหรับจะใช้ว่า อามีน ทั้งนี้เพราะผู้แต่งนิยายปาชาแห่งเตอรกีเป็นคริสตศาสนิกชน คำๆ นี้มีความหมายตรงกับคำว่า สาธุ ซึ่งในสังคมวัฒนธรรมไทย จะเห็นได้ว่าเสฐียรโกเศศได้พยายามถ่ายทอดเนื้อหาของอาหรับนิทานให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ

ในเรื่องนิยายปาชาแห่งเตอรกี เสฐียรโกเศศได้พยายามทำให้ผู้อ่านเข้าใจ ไม่สับสนตั้งแต่ต้นเรื่องเลยว่า เนื้อหาของเรื่องจะมีการกล่าวถึงผู้ปกครองคือปาชา และพื้นเพศาสนาของตัวละครในเรื่องนี้ คือศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างจากฉบับภาษาอังกฤษที่ไม่ได้เจาะจงลงไปในตอนแรก ดังจะเห็นได้จากใน chapter1 ฉบับภาษาอังกฤษได้กล่าวว่า "but, each night as you retire to bed, thank Heaven that you are not a king."[54] ส่วนในฉบับภาษาไทยกล่าวว่า "ขอแต่เมื่อท่านเข้านอนจงนึกขอบใจพระอ้าหล่าให้มากเถิด ว่าท่านไม่ได้เป็นปาชาละเป็นดี!"[55] ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าความหมายของสองประโยคข้างต้นมีความคล้ายคลึงกันมาก ส่วนต่างก็คงจะมีอยู่ตรงที่ว่าในฉบับภาษาอังกฤษใช้คำว่า Heaven ส่วนภาษาไทยใช้พระอ้าหล่า ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งฉบับภาษาอังกฤษใช้ประโยคนี้ในการกล่าวถึงทั่วๆ ไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงกับโอกาส หรือสถานการณ์ หรือกลุ่มชน เช่น ในภาษาไทย โดย Heaven จะกินความหมายกว้างกว่า ไม่ว่าผู้อ่านจะนับถือศาสนาใดก็ตาม การที่ไม่ไดเป็น a king หรือพระมหากษัตริย์นั้นเป็นการดี แต่ในฉบับภาษาไทยได้ชี้เฉพาะเจาะจงลงไปให้เหมาะสมกับสถานการณ์ว่าเป็นการเล่าเรื่อง**นิยายปาชาแห่งเตอรกี**อยู่ จึงแทน Heaven ด้วยพระนามของพระเจ้าในศาสนาอิสลาม อันเป็นศาสนาที่คนในดินแดนเตอรกีส่วนใหญ่นับถือและแทนตำแหน่ง king ด้วยคำว่า ปาชา ซึ่งเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะดำเนินต่อไป

---

[51] McCarthy, The Thousand and One Days: Persian Tales, Vol. 1, p. 212.

[52] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 105.

[53] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาชาแห่งเตอรกี**, หน้า 46.

[54] Marryat, The Pacha of Many Tales, p. 2.

[55] เสฐียรโกเศศ, **นิยายปาชาแห่งเตอรกี**, หน้า 2.

จากลักษณะการถ่ายทอดคำศัพท์ในอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ เท่าที่กล่าวมาพอจะทำให้เห็นว่า เสฐียรโกเศศได้มีความสนใจศึกษาค้นคว้าในวัฒนธรรมอาหรับ และได้ใช้ความพยายามในการถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม จึงส่งผลให้การใช้ภาษาในอาหรับนิทานของท่าน ในเรื่องของการถ่ายทอดคำศัพท์นับเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความตั้งใจของผู้ถ่ายทอด ในการที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเพลิดเพลินไปกับเนื้อเรื่องที่เต็มไปด้วยศัพท์และประโยคแปลกที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งเสฐียรโกเศศก็สามารถทำได้เป็นอย่างดีทีเดียว

4.5 ลักษณะการตั้งชื่อนิทาน

ในการตั้งชื่อนิทาน ฉบับภาษาไทยได้แปลชื่อนิทานมาจากฉบับภาษาอังกฤษ โดยเน้นการใช้ข้อความที่สั้น กระชับ หากชื่อเรื่องในฉบับภาษาอังกฤษมีความยาวและมีรายละเอียดมากกว่าในฉบับภาษาไทย ฉบับภาษาไทยก็จะสรุปมาเฉพาะใจความสำคัญโดยเฉพาะชื่อของตัวละครเอกเท่านั้น ทั้งนี้ในการถ่ายเสียงชื่อตัวละคร เสฐียรโกเศศได้เลือกการถ่ายเสียงโดยมุ่งให้สามารถออกเสียงในภาษาไทยได้ง่ายและใกล้เคียงกับสำเนียงเดิมเป็นสำคัญ อาจพิจารณาลักษณะการตั้งชื่อนิทานของอาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศ ได้ 3 ลักษณะ คือ ตั้งชื่อตามตัวละครในนิทาน ตั้งชื่อตามเนื้อหาของนิทาน และตั้งชื่อในลักษณะคำประพันธ์

การตั้งชื่อนิทานตามชื่อตัวละคร

อาหรับนิทานของเสฐียรโกเศศส่วนใหญ่จะตั้งชื่อนิทานตามชื่อของตัวละครสำคัญในเรื่องนั้น ลักษณะเช่นนี้เสฐียรโกเศศใช้ในการตั้งชื่อนิทานเป็นส่วนใหญ่ เช่นในเรื่อง**อาหรับราตรี** มีนิทานชื่อ ชาห์เรียร์กับชาห์เชนัน กษัตริย์กรีกกับนายแพทย์ดูบัน สินบัทผู้เดินเรือ เรื่องนูระดินและเชมเชดดิน เรื่องเจ้าชายกามาระเอซเชมานกับเจ้าหญิงบุดูร เป็นต้น ในเรื่อง**ทศมนตรี** เช่น เรื่องอาบู ซาบีระ เรื่องเจ้าบีซาท สุลตานทัทบินกับวาซีร สุลตานพิการตะ สุลตานสุเลมันชาห์ เป็นต้น ในเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** เช่น อาบูคาเซม กาลุเฟกับนางดิละรานางงาม กษัตริย์เบดเรดดินโลโลกับอาตาลมูลก์ เจ้าเซเอฟเอลมูโลก เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีนิทานบางเรื่องที่ในฉบับภาษาอังกฤษไม่ได้ตั้งชื่อนิทานไว้ตามชื่อตัวละคร แต่เมื่อเสฐียรโกเศศตั้งชื่อนิทานในฉบับภาษาไทย ท่านได้นำเอาชื่อตัวละคร (ในฉบับภาษาอังกฤษตัวละครเหล่านี้ไม่มีชื่อ แต่ใช้คำสรรพนามเรียกแทน) ที่ท่านตั้งไว้ มาใช้เป็นชื่อของนิทาน จะเห็นได้ในเรื่อง**อาหรับราตรี** ได้แก่ เรื่องกษัตริย์แห่งประเทศเกาะดำ ฮัสสันอาลีผู้ใจดี เรื่องนางโซบิเด และเรื่องนางอมินา ทั้งนี้อาจทำให้ผู้อ่านไม่สับสนในเนื้อหาของนิทานว่ากล่าวถึงเรื่องราวของใคร

ลักษณะการตั้งชื่อนิทานโดยใช้ชื่อตัวละคร โดยมากจะพบในนิทานที่เป็นนิทานซ้อน เป็นชื่อที่มาจากตัวละครสำคัญในเรื่อง เพราะตัวละครเหล่านั้นมักจะเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวของตนเอง ฉะนั้นในการตั้งชื่อนิทานจึงเป็นชื่อของตัวละครเหล่านั้น

การตั้งชื่อนิทานตามเนื้อหา

นิทานบางเรื่องตั้งชื่อตามลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในนิทานเรื่องนั้นๆ โดยสรุปใจความสำคัญหรือประเด็นหลักของเนื้อหามาเป็นชื่อนิทาน จะเห็นได้จากในเรื่อง**อาหรับราตรี** เช่น คนหาปลา สามีกับนกแก้ว การเดินเรือเที่ยวทีหนึ่งถึงเจ็ดของสินบัท เรื่องผลสาลี่ เป็นต้น ในเรื่อง**ทศมนตรี** ได้แก่ พ่อค้าเคราะห์ร้าย พาณิชกับบุตร และนักโทษซึ่งพระอ้าหล่าช่วย ในเรื่อง**พันหนึ่งทิวา** คือเรื่องนางในกระสอบ ในเรื่อง**นิยายปาซาแห่งเตอรกี** ได้แก่ บันทึกพบเกาะมาไดรา การเดินเรือเที่ยวต่าง ๆของหุกะแบก คู่รักมีตำหนิ และเรื่องประหลาดของพระเจ้าฮั่น

อนึ่งในการตั้งชื่อตามลักษณะเนื้อหาของเรื่อง โดยมากจะเป็นการแปลมาจากชื่อนิทานในฉบับภาษาอังกฤษ แต่ในเรื่อง**อาหรับราตรี** มีนิทานบางเรื่องที่เสฐียรโกเศศตั้งชื่อจากการสรุปประเด็นของเรื่อง โดยไม่ได้แปลมาจากชื่อนิทานในฉบับภาษาอังกฤษ ได้แก่ เรื่องลา โคกับชาวนา ชายชรากับเนื้อทราย ชายชรากับสุนัขดำ และวิเซียร์ผู้ต้องโทษนอกจากนี้ในเรื่อง**นิยายปาซาแห่งเตอรกี** ในเรื่องราวของหุกะแบก ฉบับภาษาอังกฤษมิได้ตั้งชื่อนิทานแยกไว้ตามเนื้อหาของเรื่อง แต่ในฉบับภาษาไทย เสฐียรโกเศศได้แบ่งไว้ชัดว่า นิทานแต่ละเรื่องเป็นการเดินเรือเที่ยวใดของหุกะแบก จึงทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นลำดับของเหตุการณ์ได้ การตั้งชื่อนิทานตามเนื้อหาจึงเป็นเสมือนการสรุปประเด็นในการนำเสนอให้แก่ผู้อ่านได้ทราบว่า ในนิทานแต่ละเรื่องมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องใด หรือมีแนวเรื่องเป็นเช่นไร ในเบื้องต้นก่อนที่จะสัมผัสกับตัวงาน

การตั้งชื่อในลักษณะคำประพันธ์

ในนิทานเรื่อง**ทศมนตรี** หากพิจารณาจากการตั้งชื่อนิทานในฉบับภาษาไทยแล้วจะเห็นว่าเป็นการตั้งชื่อในลักษณะคำประพันธ์ให้สอดคล้องกันไปจนจบเรื่อง นิทานนำเรื่องจะมีชื่อเรื่องเป็นคำประพันธ์ 1 คำกลอน จากนั้นนิทานหลักทั้ง 11 วัน จะมีชื่อเรื่องวันละ 1 คำกลอน รวมแล้วจะได้คำประพันธ์กลอนสุภาพ 3 บท 12 คำกลอน หากปราศจากชื่อเรื่องของเรื่องนำ ก็คงมิสามารถทำให้การตั้งชื่อเรื่องในลักษณะกลอนสุภาพครบ 12 คำกลอน 3 บทได้ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าคำประพันธ์ในแต่ละคำกลอนซึ่งเป็นชื่อเรื่องของนิทานหลัก ได้สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาในแต่ละวันว่ากล่าวถึงสิ่งใด เมื่อผู้อ่านอ่านชื่อเรื่องในแต่ละวันก็จะสามารถทราบใจความสำคัญของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในวันนั้นๆ ได้ และหากรวบรวมชื่อเรื่องในแต่ละวันมาเขียนเป็นคำประพันธ์ต่อเนื่องกัน ก็จะได้คติข้อคิดจากคำประพันธ์ทั้ง 3 บท เหล่านี้ด้วย ดังนี้

แข็งต่อแข็ง แรงน้อย ต้องย่อยยับ
ชะตาอับ เคราะห์นำ ก่อกรรมเข็ญ
กอปรการไร ให้ยล ผลเป็นเกณฑ์
ใจชื้นเย็น อดทน สบผลปอง
มาตรแม้นหมด อดทน ทุกข์คนกลั้ว
ทั้งดีชั่ว ตัวทำ ผลจำสนอง
พึ่งพระอ้า หล่าตรง ทรงประคอง
น้ำใจผ่อง การุณ คุณอนันต์
อันอมิตร ฤษยา หาเหตุผิด
พระลิขิต ตราไว้ ไม่แปรผัน
ไม่เข้าขีด ลิขิตเค้า เปล่าสิ่งอัน
จอมสวรรค์ บันดาล ชอบการณ์แล

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับชื่อนิทานหลักในฉบับภาษาอังกฤษจะพบความแตกต่างของรูปแบบการนำเสนอ ในฉบับภาษาไทยใช้คำประพันธ์ มีสัมผัสและคล้องจองกัน เมื่อนำข้อความมาต่อรวมกันก็สามารถรวมเป็นบทร้อยกรองได้ ในส่วนฉบับภาษาอังกฤษได้ใช้ลักษณะของวลีแบบ prepositional phrase คือใช้คำว่า of ขึ้นนำหน้านามวลีต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของลักษณะการตั้งชื่อเรื่องโดยอาศัยโครงสร้างทางไวยกรณ์ การใช้คำว่า of นำหน้านามวลี ทำให้ชื่อเรื่องเหล่านี้มีความหมายสอดคล้องกันไปว่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่ดำเนินอยู่ในเรื่องจะเป็นเช่นนั้นเพราะอะไร ดังนี้

- Of the Uselessness of Endeavour Against Persistent Ill Fortune
- Of Looking to the Ends of Affairs
- Of the Advantages of Patience
- Of the Ill Effects of Impatience
- Of the Issues of Good and Evil Actions
- Of trust in Allah
- Of Clemency
- Of Envy and Malice
- Of Destiny or That Which Is Written
- Of the Appointed Term, Which, If It Be Advanced, May Not Be Advanced
- Of the Speedy Relief of Allah

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่ากลวิธีในการตั้งชื่อนิทานหลักในฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะมีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเป็นเพียงในเรื่องของลักษณะการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ของแต่ละภาษาที่ต่างกัน อันจะมีผลต่างกันในการนำเสนอเนื้อหาให้เหมาะสมแก่ผู้อ่านที่มีความนิยมหรือมีวัฒนธรรมในการอ่านที่แตกต่างกัน แต่ไม่ว่าจะนำเสนอชื่อเรื่องในรูปแบบใดก็ตาม ลักษณะการนำเสนอที่ใช้ทั้งในฉบับภาษาไทยและในฉบับภาษาอังกฤษได้เสนอคติข้อคิดให้ผู้อ่านได้รับทราบ และรับรู้ว่าเนื้อหาในแต่ละตอนมีแก่นเรื่องและแนวคิดเช่นไร โดยอาจสรุปได้ดังนี้

ในเรื่องวันที่หนึ่ง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพราะถึงคราวเคราะห์ร้ายไม่ได้ตั้งใจให้เป็นเช่นนี้ วันที่สอง ในการตัดสินพิจารณาเรื่องใดๆ ให้พิจารณาจากจุดมุ่งหมายของการกระทำเป็นสำคัญ วันที่สาม หากมีความอดทนย่อมพบกับความสำเร็จ วันที่สี่ ถ้าปราศจากความอดทนย่อมพบกับความทุกข์ วันที่ห้า ไม่ว่าจะทำดีหรือทำชั่วย่อมได้รับผลเช่นนั้นกลับมา วันที่หก ให้มีความซื่อมั่นในพระอัลลอฮ์ พระผู้เป็นเจ้า วันที่เจ็ด ความกรุณาเมตตานับเป็นคุณสมบัติประเสริฐ วันที่แปด ความริษยาและความประสงค์ร้ายย่อมก่อให้เกิดผลร้ายตามมา วันที่เก้า ชะตาชีวิตได้ถูกลิขิตไว้แล้ว วันที่สิบ ถ้าไม่ใช่สิ่งที่ลิขิตไว้ทำอย่างไรก็ไม่เกิดประโยชน์ วันที่สิบเอ็ด อัลลอฮ์สามารถบันดาลทุกสิ่งได้

นอกจากนี้ยังเป็นการตั้งชื่อนิทานเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะความนิยมของประเพณีการอ่านแบบไทยด้วย ในเรื่อง**ทศมนตรี** ฉบับภาษาอังกฤษจะใช้ลักษณะประโยคที่เป็นบุพบทวลี (Prepositional phrase) ซึ่งหากจะแปลมาใช้ในภาษาไทยโดยใช้ชื่อนิทานว่า ด้วยความเชื่อมั่นในอัลลอฮ์ หรือด้วยชะตาชีวิตที่ได้ตราไว้แล้ว ลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ใช่การใช้ภาษาที่ถูกต้องในประโยคภาษาไทย เสฐียรโกเศศจึงนำเอาลักษณะคำประพันธ์มาใช้ในการตั้งชื่อนิทาน โดยยังคงจุดมุ่งหมายที่ต้องการถ่ายทอดคติและแนวคิดของเรื่องไว้ได้ชัดเจนเช่นในฉบับภาษาอังกฤษ ผลงานการตั้งชื่อนิทานในลักษณะนี้ของเสฐียรโกเศศ น่าจะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการตั้งชื่อนิทานในเรื่องดังกล่าวได้มากกว่าลักษณะที่ใช้ในฉบับภาษาอังกฤษ

จากลักษณะการตั้งชื่อนิทาน ทำให้เห็นถึงความพยายามที่จะถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรมมาสู่สังคมไทยในรูปแบบที่ง่ายและเป็นที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่าน แม้จะมีการถ่ายเสียงชื่อตัวละครมาจากภาษาอื่น เสฐียรโกเศศก็พยายามถ่ายเสียงให้ง่ายในการอ่านออกเสียงในภาษาไทยด้วย ซึ่งจะกล่าวถึงลักษณะการถ่ายเสียงชื่อจากภาษาต่างประเทศถัดไป ลักษณะต่างๆ เหล่านี้ สามารถเห็นถึงความพยายามและความตั้งใจของเสฐียรโกเศศในการถ่ายทอดอาหรับนิทานได้เป็นอย่างดี

4.6 ลักษณะการถ่ายเสียงชื่อภาษาต่างประเทศ

ลักษณะของชื่อตัวละครและสถานที่ สามารถบอกให้ทราบได้ถึงแนวเรื่องของวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของชื่อตัวละครและสถานที่ระหว่างอาหรับนิทานฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษแล้ว จะทำให้เห็นว่าลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้แปลมีส่วนทำให้วรรณกรรมทั้งสองภาษามีความแตกต่างกัน โดยในฉบับภาษาไทย ผู้แปลอยู่ในสังคมไทย วัฒนธรรมไทย ไม่ใคร่จะคุ้นเคยกับชื่อที่ออกไปในแนวอาหรับ การถ่ายเสียงจากชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย ในบางครั้งจึงมีความใกล้เคียงกันบ้าง และในอีกหลายๆ ครั้งที่ดูแปลกแตกต่างออกไป อย่างไรก็ดี ในฉบับภาษาอังกฤษ ผู้แปลเองก็มิได้เป็นคนพื้นถิ่นที่ใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาแม่ของตน หากแต่มีความรู้และความชำนาญในการใช้ภาษาค่อนข้างมาก จึงพยายามถ่ายเสียงคำในภาษาอาหรับออกเป็นภาษาอังกฤษโดยพยายามรักษาสำเนียงเสียงเดิมไว้

จากการศึกษาลักษณะการถ่ายเสียงชื่อภาษาต่างประเทศในอาหรับนิทานทั้ง 4 เรื่อง พอจะทำให้เห็นถึงลักษณะการถ่ายเสียงชื่อของเสฐียรโกเศศ ซึ่งทำให้เห็นถึงความพยายามของเสฐียรโกเศศในการถ่ายทอดอาหรับนิทานอันเป็นวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากเสฐียรโกเศศเองก็มิได้ก็ความคุ้นเคยกับภาษาอาหรับมากนัก ฉะนั้นในการถ่ายเสียงชื่อ ท่านจึงยึดตามรูปแบบของฉบับภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

หากชื่อของตัวละครและสถานที่ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องมาจากภาษาอาหรับและภาษาเปอร์เซีย เสฐียรโกเศศได้ถ่ายเสียงชื่ออันไม่เป็นที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่าน มาให้ง่ายและสะดวกในการอ่านและจำเรื่องมากยิ่งขึ้น ในฉบับภาษาอังกฤษเองนั้น ก็ได้พยายามถ่ายเสียงโดยรักษาสำเนียงเสียงของภาษาเดิม (ภาษาอาหรับและเปอร์เซีย) ไว้อย่างมาก เมื่อเสฐียรโกเศศต้องถ่ายเสียงเป็นภาษาไทย การเก็บรายละเอียดของพยัญชนะทุกตัวที่ภาษาอังกฤษถ่ายเสียงมาให้อยู่ในรูปของคำในภาษาไทยไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้เพราะในหลักภาษาไทย ไม่สามารถอ่านออกเสียงพยัญชนะที่วางเรียงกันในลักษณะที่ไม่ปกติโดยปราศจากสระและเครื่องหมายใดๆ ได้ จึงทำให้เสฐียรโกเศศเติมสระและตัวการันต์ลงไป เพื่อให้ชื่อเหล่านั้น สามารถอ่านออกเสียงเป็นภาษาไทยได้ชัดเจนขึ้น

- ตัวอย่างการถ่ายเสียงชื่อที่มีการเพิ่มสระในภาษาไทยเข้าไป เช่น

เอลมาหะดี	Al-Mahdi
กูเตอิด	Kutayt
ดาหะนาช	Dahnash
ฟาระส์	Fars
โซระคาน	Zorkhan
การะดาน	Kardan

อาระวา	Arwa
เคอิ๊ดคาเบอร์	Keyd kabir

จากตัวอย่างที่ยกมานี้จะเห็นได้ว่าการเพิ่มสระเข้าไปทำให้สามารถอ่านชื่อเหล่านี้ในภาษาไทยได้ง่ายยิ่งขึ้น

- ตัวอย่างการถ่ายเสียงชื่อโดยเปลี่ยนเสียงสระ เช่น

อาบูซามี	Abul Shamah
หับบะนิยี	Habbaniyah
ซูเวสี	Zuwaylah
โซบิเด	Zubaydah

จะเห็นได้ว่า ถ้าในฉบับภาษาอังกฤษใช้สระเป็น –ah หากถ่ายเสียงมาจะต้องเป็นสระเสียงสั้น เช่น อะ แต่ในฉบับภาษาอังกฤษใช้เป็นสระเสียงยาวว่า เอ และ อี ไปเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นว่าภาษาไทยจะคุ้นเคยกับเสียงของชื่อที่เป็นสระเสียงยาวมากกว่าที่จะเรียกว่า อาบูซามะห์ หับบะนิยะห์ ซูไวละห์ สุบัยดะห์ เป็นต้น

- ตัวอย่างการถ่ายเสียงชื่อ โดยเติมตัวการันต์เพิ่มเติม

อาซาพักต์	Azadbakht
บาห์ริยอร์	Bahrjaur
ฟาระส์	Fars
บีห์ ซาท	Bihzad
พักต์สมัน	Bakhtzaman
พาห์ลุวัน	Bahluwan

จะเห็นได้ว่า การเติมตัวการันต์ลงไปจะช่วยรักษารูปแบบของคำที่ถ่ายทอดมาจากภาษาอังกฤษและช่วยให้ผู้อ่านในฉบับภาษาไทย สามารถอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง และสะดวกมากยิ่งขึ้นด้วย

นอกเหนือจากการถ่ายเสียงที่มุ่งรักษารูปแบบและลักษณะของเสียงจากคำเดิมในฉบับภาษาอังกฤษแล้ว ในการถ่ายเสียงบางครั้ง เสฐียรโกเศศได้เปลี่ยนแปลงชื่อเหล่านั้นไปจากฉบับภาษาอังกฤษ บางครั้งก็ละคำตรงกลางบ้าง หรือบางครั้งก็เปลี่ยนเสียงคำไปเลย

- ตัวอย่างการถ่ายเสียงชื่อโดยการละคำในภาษาอังกฤษ เช่น

นูระดิน	Nur al-Din
เชมเฮดดิน	Shams al-Din
เมืองฮิมส์	Hamah

โดยมากแล้วในการละคำ เสฐียรโกเศศจะละไม่ถ่ายเสียงคำตรงกลาง โดยเฉพาะคำว่า al แต่จะใช้วิธีการรวมเสียงคำเข้าไปกับตัวสะกดของพยางค์ที่อยู่ข้างหน้า ซึ่งในลักษณะภาษาพูดของอาหรับก็มีลักษณะเช่นเดียวกันนี้เหมือนกัน

- ตัวอย่างการถ่ายเสียงชื่อที่เปลี่ยนแปลงเสียงไปจากภาษาอังกฤษ เช่น

เชเฮอร์ซาเด	Shahrazad
ดินาซาเด	Dunyazad
โซโลมอน	Sulayman (ภาษาอาหรับอ่านสุไลมาน)
อัคเรชเอ	Akrashah (น่าจะเป็น อัคราชาห์)
มียามุเนห์	Maymunah (น่าจะเป็น มัยมูนะห์)
กุนาอันทูท	Kunaym Madud
อาเดลาซีส	Adbelaziz (น่าจะเป็น อับเดลอาซีส)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่าเสียงของชื่อในภาษาไทยแตกต่างไปจากเสียงในฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจเป็นความตั้งใจของเสฐียรโกเศศที่จะทำให้อ่านชื่อเหล่านี้ในภาษาไทยได้ง่ายกว่าการอ่านตามการถ่ายเสียงตรงตัวจากภาษาอังกฤษ เช่น เชเฮอร์ซาเด ก็จะออกเสียงง่ายกว่า ซาห์ระซาด หรือ ดินาซาเด ก็จะออกเสียงง่ายกว่า ดุนยาซาด เป็นต้น

ไม่เพียงเท่านั้นในการถ่ายเสียงชื่อจากภาษาอังกฤษ เนื่องจากเสฐียรโกเศศพยายามให้ชื่อเหล่านั้นอาจออกเสียงได้ง่ายในภาษาไทย แต่บางครั้งเสียงของคำที่ถ่ายเสียงมานั้น ไปพ้องกับคำที่มีความหมายในภาษาไทยอยู่แล้ว ซึ่งความหมายของคำเหล่านั้นในภาษาไทยอาจเป็นที่ขบขันสำหรับผู้อ่านก็ได้ เช่น ชื่อของสุลต่านพิการตะ มาจาก Bikkard หรือชื่อของชาห์กักตุน มาจาก Shah khatun เป็นต้น

ในฉบับภาษาอังกฤษมีการให้ความหมายของชื่อบางชื่อไว้ด้วย โดยความหมายเหล่านั้นบางทีก็สอดคล้องกับเนื้อเรื่องของตัวละครผู้นั้น แต่ในบางครั้งก็ตรงกันข้ามกับลักษณะนิสัยของตัวละครก็มี ในการถ่ายเสียงชื่อเป็นภาษาไทย เสฐียรโกเศศก็ได้ถ่ายทอดความหมายของชื่อบางชื่อมาด้วย ชื่อของตัวละครในฉบับภาษาไทยที่มีความหมายประกอบจึงมักจะเป็นความหมายที่สอดคล้องไปกับลักษณะนิสัยและความสำคัญของตัวละครในเรื่อง ตัวอย่างเช่น

ฟารุขรุส (สุขวาร)	มาจาก Farrukhrouz (happy day)
ฟารุขนาส (สุขสง่า)	มาจาก Farukhnaz (happy pride)
ดิละรา (กล่อมจิต)	มาจาก Dilara (heart's repose)
อาตาลมุลก์ (ประทานมาสำหรับประเทศ)	มาจาก Atamulc (a present to the kingdom)
บาเบบีโบบู (หัวกะทิแห่งความเบิกบาน)	มาจาก Babe-bi-bobu (the cream tart of delight)

นอกจากชื่อตัวละครและสถานที่ที่เป็นภาษาอาหรับและเปอร์เซียแล้ว ในเรื่องอาหรับนิทานยังมีชื่อตัวละครและสถานที่ที่มาจากภาษาตะวันตกอยู่ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากตัวละครในเรื่องอาจมีโอกาสเดินทางไปยังที่อื่นๆ ภายนอกโลกอาหรับด้วย จึงส่งผลให้มีชื่อของตัวละครและสถานที่ในโลกตะวันตกเข้ามาแทรกในอาหรับนิทาน โดยเฉพาะในเรื่อง**นิยายปาซาแห่งเตอรกี** เนื่องจากผู้แต่งเป็นชาวอังกฤษ อาหรับนิทานของเขาจึงเป็นผลงานที่เขาแต่งเองมิได้แปลมาจากต้นฉบับภาษาอาหรับเช่นเรื่องอื่นๆ จึงทำให้นิทานซ้อนนิทานที่อยู่ในโครงเรื่องหลักของบรรยากาศอาหรับเป็นนิทานที่มาจากเรื่องเล่าของผู้คนหลากเชื้อชาติและอาชีพ บางคนมีโอกาสเดินทางทางทะเลไปเห็นโลกในส่วนอื่นๆ เรื่องราวของนิทานเรื่องนี้ จึงเต็มไปด้วยชื่อของตัวละครและสถานที่ในภาษาอื่นๆ โดยมากเป็นภาษาตะวันตกมากกว่าในภาษาอาหรับเอง ชื่อตัวละครเช่น โซเฟีย (Sophia) ซีเรีย (Celia) คลารา (Clara) อิสเบลลา (Isabella) เปเรส (Perez) ฟรังซัว (Francois) เฟลิกส์ (Felix) เฮนริก (Henrique) เป็นต้น หรือชื่อสถานที่ เช่น ออสเตรีย (Austria) เมืองตูลอง (Toulon) เมืองตูลูส (Toulouse) เมืองเมกซิโก (Mexico) เมืองคาดิส (Cadiz) อ่าวแบฟฟิน (Baffin's Bay) เมืองนิวยอร์ก (New York) แหลมฮอร์น (Cape Horn) ช่องดาแดนแนลส์ (the Dardanelles) เมืองลิเวอร์พูล (Liverpool) เป็นต้น

จากชื่อของตัวละครและสถานที่ต่างๆ ที่รวบรวมมานี้ จะทำให้เห็นได้ว่า อาหรับนิทานเรื่องนี้ได้รับอิทธิพลจากเรื่องราวของผู้เล่าที่มาจากแหล่งต่างๆ โดยมากแล้วเป็นชื่อในภาษาของโลกตะวันตกเสียกว่าครึ่ง อีกทั้งชื่อสถานที่เมืองต่างๆ หลายเมือง ก็เป็นเมืองที่รู้จักกันดีในโลกตะวันตก ทั้งนี้เพราะด้วยความที่ผู้แต่งเป็นกัปตันเรือ มีชีวิตอยู่บนทะเล และมีประสบการณ์ทางการเดินทะเลอยู่เกือบตลอดชีวิตการทำงานของเขา จึงส่งผลให้ เขาได้นำเอาเรื่องราวเรื่องเล่าต่างๆ ที่เขาได้ยินได้ฟังระหว่างชีวิตการเดินทะเลของเขา มารวบรวมถ่ายทอดไว้ โดยยึดฉากของเรื่องเป็นดินแดนตุรกี เพื่อให้คล้ายกับอาหรับนิทานเรื่องอื่นๆ ที่มีฉากเป็นดินแดนอาหรับ และมีลักษณะของนิทานซ้อนนิทานซ่อนอยู่ในเนื้อหา การเลือกสร้างโครงเรื่องหลักเป็นดินแดนตุรกี โดยยึดเอาปาชาเป็นผู้นำเอานิทานเรื่องต่างๆ มารวบรวมเป็นนิทานที่มีความหลากหลายเพื่อเสนอต่อผู้อ่านนั้น นับได้ว่าเป็นการกระทำที่สมเหตุสมผล เพราะจากประวัติศาสตร์ของตุรกีเองนั้น ในดินแดนตุรกีจะประกอบไปด้วยชนหลายเชื้อชาติเข้ามาอยู่อาศัย จึงไม่แปลกที่นิทานจะมาจากหลากท้องที่ ประกอบกับตำแหน่งปาชาของตุรกีในช่วงหลัง ได้ลดความสำคัญลงอย่างมาก และการเป็นปาชาก็มิได้มาจากการแต่งตั้งโดยอาศัยคุณวุฒิเป็นสำคัญ สิ่งเหล่านี้คาดว่าผู้เขียนคงจะเห็นจากประสบการณ์ของตน จึงนำมาผูกเรื่องเป็นนิทาน โดยเสียดสีลักษณะการเป็นปาชาของตุรกีอยู่

เมื่อสังเกตลักษณะของการถ่ายเสียงชื่อต่างๆ จากฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จะพบว่า การถ่ายเสียงในส่วนของชื่อที่เป็นภาษาที่มาจากดินแดนยุโรปต่างๆ เป็นการถ่ายเสียงที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกับลักษณะการออกเสียงหรือสำเนียงที่พูดกันอยู่ทั่วไป และหากชื่อสถานที่ใดเป็น

ที่รู้จักกันดีอยู่แล้วในภาษาไทย ก็จะใช้คำที่เรียกในภาษาไทยมาแทน เพื่อทำให้ผู้อ่านคุ้นเคย สามารถเข้าใจและติดตามเรื่องได้ง่าย แต่ในส่วนของชื่อที่มาจากภาษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาของโลกตะวันออก จะพบว่าในส่วนภาษาไทย จะมีการถ่ายเสียงโดยมุ่งถ่ายทอดตัวพยัญชนะทุกตัวในภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย ฉะนั้นเมื่อเป็นภาษาไทยแล้ว จึงมีการเพิ่มสระและตัวการันต์ลงไปเพื่อให้อ่านออกเสียงในภาษาไทยได้ง่ายขึ้น ในส่วนของภาษาแปลกๆ อื่นๆ ผู้แปลฉบับภาษาไทยได้พยายามถ่ายเสียงตามภาษาอังกฤษมาให้ได้ใกล้เคียงที่สุด และหากคำภาษาอื่นใดที่คนไทยรู้จักแล้ว และมีการเรียกใช้อยู่ในภาษาไทย ผู้แปลฉบับภาษาไทยจะเลือกใช้คำนั้นๆ แทนการถ่ายเสียงของคำจากภาษาอังกฤษ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าลักษณะการถ่ายเสียงชื่อภาษาต่างประเทศ เป็นภาษาไทยที่เสฐียรโกเศศใช้ ได้มีส่วนทำให้ผลงานนของท่านมีความน่าสนใจ และมีความสอดคล้องกับสังคมไทยมากยิ่งขึ้น จากความตั้งใจ ความพยายามและความสามารถของท่านเช่นนี้ นับได้ว่าน่าสรรเสริญยิ่งนัก เพราะท่านได้ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรมในทุกประเด็น แม้กระทั่งรายละเอียดเล็กๆ น้อย เช่น การถ่ายเสียงชื่อเช่นนี้

ศิลปะการใช้ภาษาในการถ่ายทอดวรรรกรรมข้ามวัฒนธรรมของเสฐียรโกเศศได้เพิ่มเสน่ห์และความน่าสนใจให้กับอาหรับนิทานของท่านเป็นอย่างมาก ผู้อ่านสามารถสัมผัสกับอาหรับนิทานได้ง่ายยิ่งขึ้น และสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาของเรื่องได้โดยง่าย ส่งผลให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน รวมทั้งเกร็ดความรู้ต่างๆ ในอาหรับนิทาน อันเป็นเรื่องราวที่แตกต่าง แปลกไปจากวัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่านชาวไทยได้โดยง่าย

ลักษณะการใช้คำประพันธ์ที่ปรากฏในฉบับภาษาไทยทำให้เห็นถึงความสามารถของเสฐียรโกเศศในด้านการใช้ภาษาและวรรณศิลป์เป็นอย่างดี ในส่วนของลักษณะการใช้โวหารที่ท่านใช้ ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางการใช้ภาษาของท่านเช่นเดียวกับลักษณะการใช้คำประพันธ์ ในส่วนของลักษณะการใช้สรรพนาม เสฐียรโกเศศได้ใช้สรรพนามในรูปแบบที่ผู้อ่านชาวไทยคุ้นเคย บ้างก็สอดคล้องกับลักษณะสรรพนามที่ใช้ในวัฒนธรรมอาหรับ แต่ในบางกรณีก็เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย จากลักษณะการถ่ายทอดคำศัพท์ จะทำให้เห็นถึงความเป็นวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน เพราะมีคำและข้อความในภาษาพื้นเมืองปะปนอยู่มาก เสฐียรโกเศศได้ถ่ายทอดคำต่างๆ เหล่านั้นโดยมีการให้ความหมายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประกอบอยู่ด้วย บางครั้งก็แปลความโดยใช้คำที่ผู้อ่านคุ้นเคยมากกว่า และสำหรับลักษณะการถ่ายเสียงชื่อภาษาต่างประเทศจะเห็นได้ว่า เสฐียรโกเศศเอาใจใส่ในการถ่ายทอดอาหรับนิทานอย่างมาก แม้เพียงรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ท่านก็ได้ให้ความสำคัญไม่แพ้ในประเด็นอื่น ๆ